

Latviešu valodas aģentūra

LATVIEŠU VALODAS AĢENTŪRAS

2009. gada darbības pārskats

Latviešu valodas aģentūra

Adrese: Lāčplēša iela 35–5, Rīga, LV-1011

Tālrunis: 67201680

Fakss: 67201683

e-pasts: agentura@valoda.lv

www.valoda.lv

Pārskatu izstrādājusi

© Latviešu valodas aģentūra

© LVA 2010

Saturs

LVA direktora uzruna	4
Pamatinformācija	5
LVA darbības rezultāti	
Sociolingvistiskie pētījumi par latviešu valodas situāciju Latvijā un latviešu diasporu mītnes valstīs	8
Latviešu valodas kā otrās valodas un svešvalodas apguve visās izglītības pakāpēs un mūžizglītībā, atbalsts mazākumtautību izglītībai latviešu valodas apgūvē	13
Projekti un pasākumi latviešu valodas apgūvē, mācību metodikā un starpkultūru komunikācijā	16
Atbalsts latviešu diasporai ārvalstīs latviešu valodas apgūvē un valodas saglabāšanā, latviešu valodas studijas ārvalstu augstskolās	19
Pasākumi, kas veicina valsts valodas attīstību valodas normu avotu (vārdnīcu, rokasgrāmatu) izveides, terminoloģijas izstrādes un informācijas tehnoloģiju jomā	24
Zinātniskās un mācību literatūras, izglītojošo un informatīvo materiālu izstrāde un izdošana	26
Konsultācijas latviešu valodas pareizrakstības, gramatikas, leksikas un valodas stila jautājumos, personvārdu atveides un identifikācijas jautājumos, kā arī valodas apguves jautājumos. Pēc tiesībaizsardzības iestāžu pieprasījuma sniegtie lingvistiskie atzinumi.	28
Pasākumi, kas popularizē valsts valodas apguvi, veicina tās lietošanu un sekmē sabiedrības līdzdalību valsts valodas politikas īstenošanā	29
Sadarbība ar starptautiskajām institūcijām valodas politikas jomā	38
Budžeta informācija	39
Personāls	40
Komunikācija ar sabiedrību	43
LVA darba plāns 2010. gadam	43

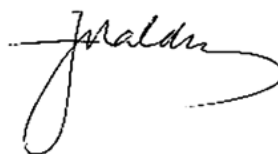
Cienījamais pārskata lasītāj!

2009. gads Latviešu valodas aģentūrai ir bijis saspringta darba un būtisku pārmaiņu laiks.

Reorganizējot Valsts valodas aģentūru un Latviešu valodas apguves valsts aģentūru, ar 1. jūliju tika izveidota Latviešu valodas aģentūra (LVA) ar ievērojami mazāku darbinieku skaitu un arī finansējumu (salīdzinājumā ar 2008. gada sākumu darbinieku samazinājums par 39%, finansējums par 52%). Taču visas abu aģentūru funkcijas pēc būtības tika saglabātas, un to īstenošanai veicamie uzdevumi pat paplašināti.

Reorganizācijas rezultātā pozitīvie ieguvumi ir vairāki. Pirmkārt, atbalsts valsts valodas attīstībai ir kļuvis vienots. LVA aptver visu atbalsta darbību latviešu valodai gan kā dzimtajai valodai, gan arī otrajai valodai un svešvalodai. Tagad ir iespējams vienots atbalsts latviešu valodas apguvei diasporā un ārzemju augstskolās. Otrkārt, vienota darbība nodrošina speciālistu un finanšu resursu efektīvāku izmantošanu. Treškārt, paplašinās pieredze un iespējas Latvijai nepieciešamu starptautisku projektu īstenošanā. Negatīvi vērtējams prestiža pazeminājums LVA nosaukumā, aizvietojojt vārdu *valsts* ar *latviešu*.

Neraugoties uz papildu darbu un laiku, ko prasīja reorganizācijas process, LVA speciālisti pagājušajā gadā, strādājot ļoti atbildīgi – ar misijas apziņu un entuziasmu –, ir spējuši izpildīt visus Valsts valodas aģentūrai un Latviešu valodas apguves valsts aģentūrai gada sākumā izvirzītos saturiskos uzdevumus. Par to, protams, ir gandarījums. Sakot paldies visiem sadarbības partneriem Latvijā un ārvalstīs,

Jānis Valdmanis
Latviešu valodas aģentūras direktors

Pamatinformācija

LVA juridiskais statuss un izveidošanas gads

Valsts aģentūra „Latviešu valodas aģentūra” ir izglītības un zinātnes ministra pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kas darbojas saskaņā ar Publisko aģentūru likumu.

2009. gada 24. aprīlī Latvijas Republikas Ministru kabinets izdeva rīkojumu Nr. 249 „Par valsts aģentūras „Latviešu valodas apguves valsts aģentūra” un valsts aģentūras „Valsts valodas aģentūra” reorganizāciju”.

Kopš 2009. gada 1. jūlija ir izveidota jauna valsts aģentūra – „Latviešu valodas aģentūra” (turpmāk – LVA), kas ir valsts aģentūru „Valsts valodas aģentūra” (turpmāk – VVA) un „Latviešu valodas apguves valsts aģentūra” (turpmāk – LVAVA) funkciju, tiesību, saistību, mantas un finanšu līdzekļu pārņēmēja.

LVA politikas jomas un darbības virzieni

LVA īsteno valsts valodas politiku, kas formulēta šādos valodas politikas plānošanas dokumentos:

- „Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2005. - 2014. gadam” (LR MK 02.03.2005. rīk. Nr. 137).
- „Valsts valodas politikas programma 2006. - 2010. gadam” (LR MK 04.10.2006. rīk. Nr. 770).

LVA darbības mērķis un uzdevumi saskaņā ar 2009. gada 21. aprīļa Ministru kabineta noteikumiem Nr. 337 „Valsts aģentūras „Latviešu valodas aģentūras” nolikums”.

LVA darbības mērķis ir veicināt latviešu valodas - Latvijas Republikas valsts valodas un Eiropas Savienības oficiālās valodas - statusa nostiprināšanu un ilgtspējīgu attīstību.

LVA funkcijas:

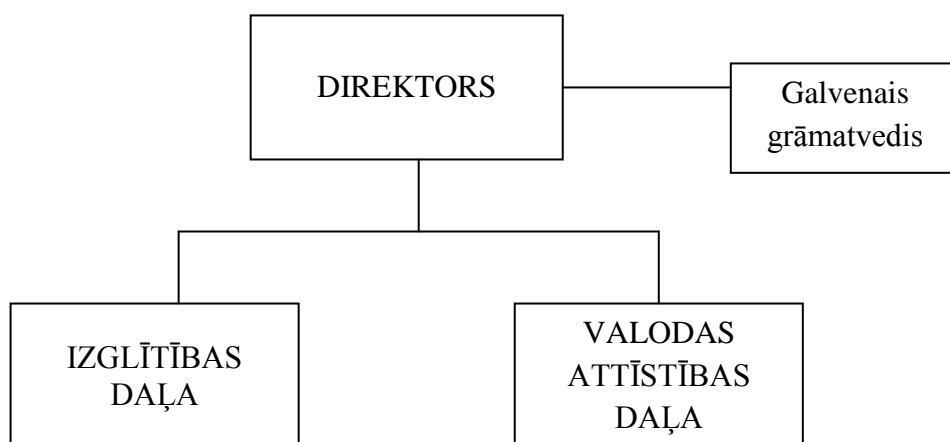
1. analizēt latviešu valodas – valsts valodas – situāciju un sociolingvistisko procesu dinamiku;
2. nodrošināt atbalstu latviešu valodas apguvei Latvijā un ārvalstīs;
3. paaugstināt latviešu valodas konkurētspēju Latvijā un pasaulē.

Lai īstenotu noteiktās funkcijas, LVA veic šādus uzdevumus:

- organizē un nodrošina sociolingvistisko pētījumu veikšanu par latviešu valodas situāciju Latvijā un latviešu diasporas valstīs;
- organizē latviešu valodas kā otrās valodas un svešvalodas apguvi visās izglītības pakāpēs un mūžizglītībā, sniedz atbalstu mazākumtautību izglītībai latviešu valodas apgūvē;
- plāno, ievieš un vada projektus (piemēram, seminārus, kursus pedagogu tālākizglītībai) latviešu valodas apguves, mācīšanas metodikas un starpkultūru komunikācijas jomā;
- sniedz atbalstu latviešu diasporai ārvalstīs latviešu valodas apgūvē un valodas saglabāšanā, veicina latviešu valodas studijas ārvalstu augstskolās;
- veic pasākumus, kas veicina valsts valodas attīstību valodas normu avotu (vārdnīcu, rokasgrāmatu) izveides, terminoloģijas izstrādes un informācijas tehnoloģiju jomā, tai skaitā organizē projektu konkursus latviešu valodas attīstībai, vada un uzrauga projektu īstenošanu;
- organizē un atbalsta zinātniskās un mācību literatūras, izglītojošo un informatīvo materiālu izstrādi un izdošanu, kā arī izdod un realizē tos;
- sniedz konsultācijas šādos latviešu valodas jautājumos:
 - pareizrakstība, gramatika, leksika un valodas stils;
 - personvārdu atveide un identifikācija;
 - latviešu valodas apguve;

- pēc tiesībsardzības iestāžu pieprasījuma sniedz lingvistisku atzinumu par konkrētu tekstu vai tā daļu;
- veic pasākumus, kas popularizē valsts valodas apguvi, veicina tās lietošanu un sekmē sabiedrības līdzdalību valsts valodas politikas īstenošanā;
- sadarbojas ar valsts un pašvaldību institūcijām, kā arī privātpersonām valsts valodas jomā;
- sadarbojas ar starptautiskajām institūcijām valodas politikas jomā;
- sniedz publiskus pakalpojumus atbilstoši kompetencei;
- veic citus normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus.

LVA struktūrskāme. Stājas spēkā 2009. gada 1. jūlijā.

LVA ir divas daļas, kas ir tieši pakļautas direktoram.

IZGLĪTĪBAS DAĻA

1. nodrošina atbalstu latviešu valodas apguves metodikas izstrādei;
2. izstrādā un īsteno pedagogu tālākizglītības programmas latviešu valodas apguves metodikā un bilingvālajās mācībās;
3. sniedz atbalstu latviešu valodas kā otrās valodas un svešvalodas apguvei visās izglītības pakāpēs un mūžizglītībā;
5. sniedz konsultācijas latviešu valodas apguves jautājumos valsts un pašvaldību institūcijām, nevalstiskām organizācijām un privātpersonām atbilstoši daļas kompetencei;
6. dibina, attīsta un koordinē sadarbību ar starptautiskajām institūcijām valodas politikas jomā;
7. organizē skolotāju darbu latviešu diasporas valstīs, sniedzot metodisku atbalstu;
8. sniedz atbalstu latviešu valodas studijās ārvalstu augstskolās;
9. apkopo informāciju un sagatavo pārskatus par latviešu diasporas ārvalstīs latviešu valodas apguvi, valodas saglabāšanu un tās lietojumu ārvalstīs;
10. īsteno pasākumus latviešu valodas apguves, mācīšanas metodikas un starpkultūru komunikācijas jomā (nometnes, diskusijas, konferences u.c.) valodas apguves un pilnveides jomā;

11. izstrādā un izdod mācību un metodiskos līdzekļus latviešu valodas apguvei un bilingvālajā izglītībā;
12. piedalās Eiropas Sociālā fonda un citu starptautisku izglītības projektu īstenošanā;
13. sniedz atbalstu Eiropas Valodu portfeļa ieviešanai Latvijā atbilstoši Eiropas Padomes dokumentam „Eiropas kopīgās pamatnostādnes valodu apguvei: mācīšanās, mācīšana, vērtēšana”;
- 11.14. veic informatīvo un metodisko resursu apkopojumu atbilstoši daļas kompetencei;
- 11.15. uztur un papildina datubāzi par aģentūras sniegtajiem pakalpojumiem un mērķauditoriju atbilstoši daļas kompetencei;
- 11.16. sagatavo aģentūras pārvaldes lēmumu, līgumu, aģentūras iekšējo normatīvo aktu projektus atbilstoši daļas kompetencei;
- 11.17. izskata iesniegumus un sagatavo atbildes atbilstoši daļas kompetencei;
- 11.18. veic citus uzdevumus atbilstoši daļas kompetencei.

VALODAS ATTĪSTĪBAS DAĻA

1. analizē latviešu valodas – valsts valodas – situāciju un sociolingvistisko procesu dinamiku;
2. apkopo informāciju un sagatavo pārskatus par latviešu valodas situāciju Latvijā;
3. izstrādā aģentūras vidēja termiņa darbības stratēģiju, gadskārtējo darbības plānu, sagatavo gada pārskatu un apkopo informāciju par veiktajiem pasākumiem latviešu valodas kā valsts valodas politikas plānošanas dokumentu īstenošanā sadarbībā ar Izglītības daļu;
4. vada un uzrauga projektu īstenošanu latviešu valodas attīstības jomā;
5. veic pasākumus, kas nodrošina latviešu valodas attīstību informācijas tehnoloģiju jomā;
6. veic pasākumus, kas nodrošina mūsdienu prasībām atbilstošu un atjauninātu valsts valodas normu avotu (piemēram, vārdnīcu, rokasgrāmatu u. c.) izveidi un izdošanu;
7. piedalās Eiropas Sociālā fonda un citu starptautisku projektu īstenošanā atbilstoši aģentūras kompetencei,
8. dibina, attīsta un koordinē sadarbību ar starptautiskajām institūcijām;
9. sniedz konsultācijas valsts un pašvaldību institūcijām, nevalstiskām organizācijām, privātpersonām un īsteno izglītojoši informatīvus seminārus latviešu valodas attīstības jautājumos atbilstoši aģentūras kompetencei;
10. sniedz lingvistiskos atzinumus un ekspertīzes, izziņas par personvārdu atveidi un rakstību latviešu valodā, kā arī par dažādi rakstītu personvārdu identifikāciju dokumentos;
11. sagatavo aģentūras pārvaldes lēmumu, līgumu, aģentūras iekšējo normatīvo aktu projektus atbilstoši daļas kompetencei;
12. koordinē un nodrošina aģentūras pārstāvību tiesvedības procesos, kurā aģentūra ir lietas dalībnieks;
13. izskata iesniegumus un sagatavo atbilžu projektus atbilstoši daļas kompetencei;
14. veic informatīvo un metodisko resursu apkopojumu atbilstoši daļas kompetencei;
15. uztur un papildina datubāzi par aģentūras sniegtajiem pakalpojumiem un mērķauditoriju atbilstoši daļas kompetencei;
16. atbilstoši kompetencei veic citus uzdevumus.

LVA 2009.GADA DARBĪBAS REZULTĀTI

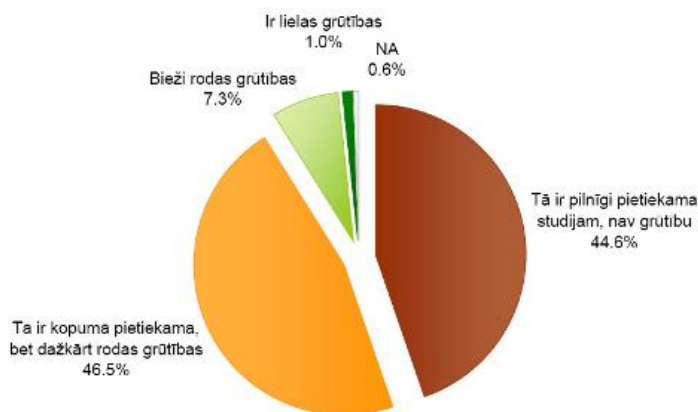
Sociolingvistiskie pētījumi par latviešu valodas situāciju Latvijā un latviešu diasporu mītnes valstīs

Pētījums „Latviešu valodas lietojums augstākās izglītības iestādēs: izglītības satura reformas rezultāti”. Izstrādes 1. posms. LVA veikusi pētījuma “Latviešu valodas prasme un lietojums augstākās izglītības iestādēs: izglītības satura reformas rezultāti” 1.posmu. Pētījuma mērķis ir apzināt 2004. gadā ieviestās izglītības satura reformas rezultātus. Pēc LVA pasūtījuma pētījumu centrs „SKDS” veica aptauju, lai noskaidrotu latviešu valodas prasmi skolēniem, kuri apguvuši mazākumtautību programmas un 2007. vai 2008. gadā iestājušies kādā no Latvijas lielākajām augstskolām. Aptaujas rezultāti liecina, ka šo studentu latviešu valodas prasme ir studijām pietiekama un viņi var aktīvi iesaistīties valsts sabiedriskajā un ekonomiskajā dzīvē.

Valodu prasme ir katra cilvēka bagātība. Valsts valodas prasme ir ne tikai katra iedzīvotāja cieņas apliecinājums valstij, kurā cilvēks dzīvo, bet arī pilsoņa pienākums. Vienlaicīgi mazākumtautību pārstāvjiem Latvijā tiek garantētas tiesības valsts finansētās izglītības iestādēs apgūt mazākumtautības izglītības programmas. Tādējādi tiklab latviešu, kā mazākumtautību skolu absolventiem tiek nodrošinātas vienādas iespējas darba un izglītības tirgū. Latviešu valoda valstī ir arī sabiedrības integrācijas pamats, valsts valodas prasme sekmē sabiedrības saliedētību.

Šis pētījums ir veikts, lai noskaidrotu mazākumtautību programmu skolēnu latviešu valodas prasmes līmeņa atbilstību komunikācijas, studiju un citām vajadzībām.

Atbildes uz aptaujas jautājumiem, piemēram, „Kā Jūs vērtējat savu latviešu valodas prasmi? Vai tā ir pietiekama, lai studētu augstskolā, kur mācības notiek latviešu valodā?” (sk. attēlu), ļauj secināt, ka 2004. gada satura reformu varam uzskatīt par veiksmes stāstu Latvijas izglītībā.

Pētījuma mērķa grupa bija 1. un 2. kursa bakalaura studiju programmu klātienēs dienas nodaļu studenti (kopā 314 respondenti, 80% respondentu bija 1. kursa studenti un 20% – 2. kursa studenti), kuri beiguši vidusskolas, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas un tagad studē Latvijas augstskolās.

Kopumā pētījuma izlasē tika iekļautas 11 valsts augstskolas un viena privātā augstskola, tādējādi aptverot visus Latvijas reģionus. Lai izpētītu situāciju plašāk, 2010. gadā LVA turpinās pētījumu, izzinot latviešu valodas situāciju privātajās augstākās izglītības iestādēs.

Ar pētījuma 1. posma rezultātiem var iepazīties LVA mājaslapā www.valoda.lv sadaļā „Pētījumi”.

Pētījums „Valodas situācija Latvijā: 2004. - 2009”. Izstrādes 1. posms: sociolingvistiskā aptauja un ekspertu intervijas. Atbilstoši „Valsts valodas politikas programmā 2006.–2010. gadam” noteiktajam LVA 2009. gadā sākusi pētījumu izstrādi par valodas situāciju un tās dinamiku no 2004. līdz 2009. gadam. Pēc LVA pasūtījuma SIA „Data Serviss” un SIA „Fieldex” ir veicis Latvijas iedzīvotāju aptauju un dziļo interviju laikā noskaidrojis valodas politikas, izglītības politikas, ekspertu sociologu un politiķu viedokli par valodas situācijas attīstību Latvijā.

SIA „Data Serviss” 2009. gadā veiktās aptaujas laikā tika intervēti 924 respondenti vecumā no 17–74 gadiem (557 aptaujāto latviešu valoda bija dzimtā, 367 – dzimtā bija krievu valoda¹). Aptaujas rezultāti ļauj analizēt valodas situāciju un tās dinamiku vairākos aspektos:

- 1) valsts valodas lietojums un apdraudētība,
- 2) valodu prasme un apguve,
- 3) iedzīvotāju lingvistiskā attieksme un lingvistiskā uzvedība,
- 4) valsts valodas lietojuma kvalitāte,
- 5) valodas lietojuma tiesiskais regulējums.

Savukārt SIA „Fieldex” 2009. gadā intervēja 25 ekspertus, noskaidrojot viņu viedokli par valodas situācijas attīstību pozitīvi un negatīvi ietekmējošiem faktoriem un sasniegtajiem rezultātiem, par valodu apguvi un prasmi, lingvistisko attieksmi, globalizācijas procesu ietekmi valodā u.c. jautājumiem. Eksperti norādījuši arī iespējamās valodas politikas virzienus nākotnē. Iegūto datu analīze un pētījuma izstrāde tiks turpināta 2010. gadā.

Valodas situācija – valodas funkcionēšanas apstākļu kopums, kas raksturo kādā sabiedrībā konkrētā brīdī runāto valodu pozīcijas: cik un kādas valodas attiecīgajā areālā lieto, cik cilvēku noteiktu apstākļu ietekmē tajās runā, kāda ir kolektīva locekļu attieksme pret šīm valodām u.c.

LU LVI. Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca. Rīga, 2007, 423. lpp.

Valodas situācijas specifiku nosaka lingvistiski, vēsturiski, demogrāfiski, ekonomiski, politiski un kultūras faktori.

I. Druvieta, Latvijas valodas politika Eiropas Savienības kontekstā, Rīga, 1998, 15. lpp.

Projekts „Latviešu valoda diasporā: citu valstu prakse un Latvijas rīcībpolitikas izvērtējums”. VVA 2008. gada oktobrī noslēdza finansējuma līgumu ar Valsts reģionālās attīstības aģentūru par Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta grantu shēmas „Īstermiņa ekspertu fonds” atbalstītā projekta „Valodas lietojums diasporā: citu valstu prakse un Latvijas rīcībpolitikas izvērtējums” īstenošanu laikā no 2009. gada 2. marta līdz 2009. gada 30. oktobrim.

Projekta mērķis – veicināt vienotu valsts politiku latviešu valodas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai diasporā. Lai ilgtermiņā sasniegtu šo mērķi, ir lietderīgi izziņāt citu valstu praksi valodas pozīciju stiprināšanai diasporā, salīdzināt dažādu valstu īstenotās politikas rezultātus, izvērtēt pozitīvās pieredzes pārņemšanas nepieciešamību Latvijā un ieviešanas nosacījumus.

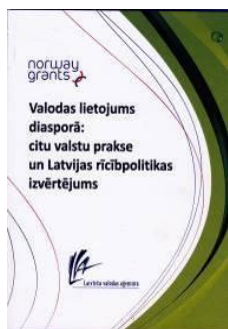
Būtiskākā latviešu etniskās identitātes sastāvdaļa ir valoda. Vienīgā iespēja nodrošināt latviešu valodas ilgtspēju, tās lingvistisko kvalitāti un konkurētspēju Latvijā un pasaules valodu tirgū ir apzināta, mērķtiecīgi veidota valodas politika, konsekventi paaugstinot latviešu valodas ekonomisko vērtību un vienlaikus izmantojot arī juridisku kompensācijas mehānismu, kas ietvertu grozījumu izdarīšanu normatīvajos aktos un metodoloģijas izstrādāšanu latviešu valodas konkurētspējas nodrošināšanai Latvijā un pasaules valodu tirgū.

¹ Aptaujas dalībnieki krievu valodu norādījuši kā dzimto, kaut arī viņi pieder pie dažādām etniskajām (minoritāšu) grupām.

Īstenojot projektu, LVA pārstāvji viesojās Lietuvā, Čehijā un Grieķijā, kur izzināja šo valstu pieredzi diasporas atbalstā. Dublinā pētījuma izstrādātāji tikās ar latviešiem Īrijā, noskaidroja viņu viedokli par dažādiem nacionālās identitātes jautājumiem, iespējām un vēlmēm uzturēt saikni ar Latviju, par atbalstu no Latvijas iestādēm un organizācijām, kā arī vienojās par turpmāko sadarbību.

Projekta rezultāti

- Pētījums *Valodas lietojums diasporā: citu valstu prakse un Latvijas rīcībpolitikas izvērtējums*. Rīga, 2009., 99 lpp.
- Informatīvs materiāls angļu valodā LLA. *Usage of Language in Diaspora: Evaluation of Policy of Latvia and Experience of Other Countries*. R., 2009. p. 24.

- Seminārs „Valodas lietojums diasporā: citu valstu prakse un Latvijas rīcībpolitikas izvērtējums” 2009. gada 29. oktobrī, a/s „Pasaules tirdzniecības centrā „Rīga””.

- Preses konference par pētījuma rezultātiem 2009. gada 30. oktobrī, Latviešu valodas aģentūrā.

Vienlaikus ar pētījuma rezultātiem sabiedrība tika iepazīstināta:

- o intervijā *Latvijas Avīzē* „Tautiešiem Īrijā šonedēļ nosūtītas latviešu valodas mācību grāmatas” (26.08.2009.);
- o rakstā *Latvijas Vēstnesī* „Nepieciešama vienota valsts politika latviešu valodas saglabāšanai diasporā” (18.11.2009.);
- o intervijā LNT raidījumam „Top 10”, komentārs par latviešu valodu jauno emigrantu vidē (01.11.2009.);
- o rakstā interneta portālā *Delfi.lv* un laikraksta *Diena* mājaslapā „Valodnieki neprognozē latviešu valodas iekonservēšanos emigrējušo latviešu vidū” (31.10.2009.);
- o rakstā interneta portālā *Aizbraukt.lv* „Latvieši kļuvuši par aizbraucēju tautu” (16.11.2009.) u.c.

- Latviešu diasporas atbalstam ārvalstīs LVA sadarbībā ar LR Ārlietu ministriju un Pasaules Brīvo latviešu apvienību (PBLA) nodrošināja ar mācību līdzekļu komplektiem, dažādām grāmatām u.c. materiāliem Īrijas u.c. Eiropas valstu latviešu bērnu skoliņas un centrus.

2009. gada 12. septembrī Dublinā Īrijas latviešu nedēļas nogales skoliņām tika pasniegtas mācību grāmatas un materiāli. Foto: baltic-ireland.ie

Sociolingvistisks pētījums „Migrācijas ietekme uz valodas vidi Latvijā”. Izstrāde un izdošana. Pētījumā skatīti migrācijas un valodas politikas saskares jautājumi, kas, pieaugot iedzīvotāju mobilitātei, kļūst arvien aktuālāki. Pētot lingvistisko situāciju Latvijā, analizētas arī citās valstīs imigrantiem izvirzītās lingvistiskās kompetences prasības, aplūkots imigrantu lingvistiskās attieksmes jautājums un dzimtās valodas saglabāšanas iespējas jaunajās mītnes zemēs.

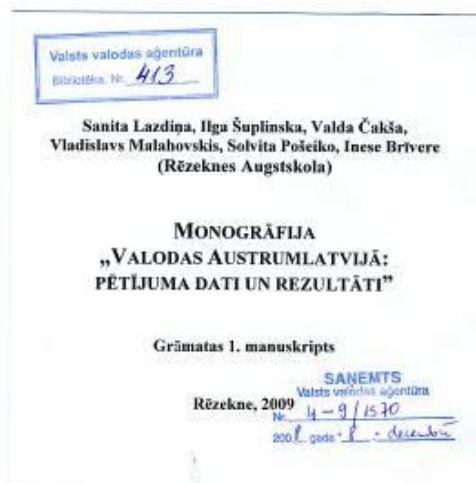

LVA. *Migrācijas ietekme uz valodas vidi Latvijā*. Rīga: Zinātne, 2009. 143 lpp.

Migrācijas lingvistiskās ietekmes izpēti ir sekmējuši vairāki faktori:

- apmēram 192 miljoni jeb 3 % cilvēku dzīvo ārpus valsts, kurā dzimuši;
- ES iedzīvotāju skaits no 1960. gada regulāri pieaug. 80% no iedzīvotāju pieauguma 2007. gadā veido migranti, kas daudzās Rietumeiropas valstīs līdzsvaro iedzīvotāju negatīvo dabīgo pieaugumu;
- problēmas, kas jārisina dažādās valstīs atbilstoši to konkrētajai valodas situācijai un sociālajai videi un kas radušās aktīvas darbaspēka migrācijas rezultātā (geto, noslēgtās kopienas, imigrantu nabadzība un ar to saistītā noziedzība u.tml.);
- dažādos pētījumos secināts, ka ES trūkst nacionāla līmeņa pasākumu migrantu piemērotības darba tirgum sekmēšanai, vispirms jau valodas apguves jomā. Cerība, ka šīs problēmas nokārtosies pašas par sevi, nav attaisnojusies.

Sociolingvistiska pētījuma „Monogrāfijas „Valodas Austrumlatvijā (etnolingvistiskais aspekts)” sagatavošana”. Projekta izpildes laikā tika sagatavots pētījuma manuskripts 1. redakcijā. Rēzeknes Augstskolas (RA) docētāji VVA izsludinātajam konkursam „Valsts valodas attīstība 2008” iesniedza projekta „Monogrāfijas „Valodas Austrumlatvijā (etnolingvistiskais aspekts)” sagatavošana” pieteikumu.

Tas ir sociolingvistisks pētījums par valodas situāciju Latvijas austrumu daļā, kurā precizēts ne tikai latviešu un krievu, bet arī citu šajā reģionā runāto valodu lietojums un atklāta Latgales reģiona sociolingvistiskā situācija. Manuskriptā apkopoti dati, kas iegūti, aptaujājot ~8,5 tūkst. respondentu. Pētījumā par etnolingvistisko situāciju atrodami arī ieteikumi Latvijas valodas un izglītības politikas veidotājiem. Kā to atzinuši projekta īstenotāji – šis ir respondentu skaita ziņā plašākais Latvijā veiktais pētījums.

Sociolingvistisko pētījumu veica 6 cilvēku darba grupa (docente I. Šuplinska, docente V. Čakša, maģistrants V. Malahovskis, maģistrante S. Pošeiko, lektore I. Brīvere) un studenti.

Rēzeknes Augstskola minēto pētījumu 2009. gadā izdevusi apjomīgā grāmatā (Šuplinska, I., Lazdiņa, S. (red.) *Valodas Austrumlatvijā: pētījuma dati un rezultāti. Via Latgalica: humanitāro zinātņu žurnāla pielikums, 1.* Rēzekne: Rēzeknes Augstskola. 2009. 468 lpp.).

Projekts „Latviešu valodas lietojums profesionālajā izglītībā – situācijas izpēte un ieteikumi”. 2008. gada nogalē projektu konkursā „Valsts valodas attīstība 2008” tika atbalstīts vēl viens izglītības un sociolingvistikas jomā nozīmīgs un aktuāls projekts „Latviešu valodas lietojums profesionālajā izglītībā – situācijas izpēte un ieteikumi”, kura izpildītāji ir Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Rīgas Pārtikas ražotāju vidusskola”.

2009. gadā ir izstrādātas anketas un veikta apjauta par valodas lietojumu profesionālajā izglītībā. Aptaujāti 1042 respondenti: 857 profesionālo vidusskolu audzēkņi, 71 pedagogs un 114 mācību prakšu vadītāji. Ar sākotnējiem aptaujas datiem izglītības un valodas politikas veidotāji un īstenotāji, profesionālās izglītības pedagogi, audzēkņi un viņu vecāki, kā arī prakšu vadītāji u.c. interesenti tika iepazīstināti seminārā „Aktuālas problēmas latviešu valodas lietojumā profesionālajā izglītībā” 2009. gada 29. septembrī.

2010. gadā tiks apkopota un analizēta aptaujā iegūtā informācija. Pētījuma rezultāti gan valodas, gan izglītības politikas veidotājiem ļaus objektīvi izvērtēt situāciju valodas lietojumā profesionālās izglītības jomā, kā arī papildinās Latviešu valodas aģentūras iesāktā pētījuma datus par valodas lietojumu vispārējā, pamata, vidējā izglītībā un augstākajā izglītībā.

Paralēli pētījumam, Rīgas Pārtikas ražotāju vidusskolas pedagogi sadarbībā ar Daugavpils Tirdzniecības skolu rīkoja dažādus pasākumus un konkursus audzēkņiem, lai pilnveidotu viņu latviešu valodas prasmi un motivētu lietot latviešu valodu dažādās situācijās.

Latviešu valodas kā otrās valodas un svešvalodas apguve visās izglītības pakāpēs un mūžizglītībā, atbalsts mazākumtautību izglītībai latviešu valodas apguvē

LAT2 kursi vecākiem. Kopš 2004. gada LVAVA organizē kursus mazākumtautību skolēnu vecākiem. Šo kursu finansējumu līdz šim nodrošinājusi gan valsts, gan Eiropas Kopiena. Kursu pamatmērķis ir tuvināt mazākumtautību skolēnu vecākus skolai, veicinot viņu izpratni par Latvijas skolu sistēmu un izglītības procesiem, kā arī stiprinot ciešāku saikni starp skolu, skolēniem un vecākiem. Šajā kontekstā latviešu valodas prasmes paaugstināšana nav kursu tiešais mērķis, bet gan integrācijas līdzeklis, kas uzlabo saziņu un sadarbību starp skolu un vecākiem. Kursu programmu tēmās ir iekļauti dažādi izglītības jautājumi, tādējādi, apgūstot valodu, skolēnu vecāki var pārrunāt ar bērnu izglītošanu un audzināšanu saistītus jautājumus.

Turpinot 2004. gadā sākto integrācijas un valodas apguves kursu sēriju, arī 2009. gadā LVA ir organizējusi latviešu valodas kā otrās valodas kursus mazākumtautību skolēnu vecākiem, konkrēti 11 kursus pirmsskolas un sākumskolas skolēnu vecākiem. Kursi bijuši 60 stundu apjomā, tajos izglītos 201 vecāks. Kursi ir notikuši Daugavpilī, Jelgavā, Liepājā, Ludzā, Rēzeknē, Rīgā.

LAT2 kursi mazākumtautību skolu skolēnu vecākiem (60 stundas)		
Kursu norises datums (no/līdz)	Kursu norises vieta	Kursantu skaits
02.02.2009-08.02.2009	Jelgavas 2.pamatskola	17
02.02.2009-09.04.2009	Rīgas Purvciema vidusskola	20
02.02.2009-17.03.2009	Rīgas 95.vidusskola	31
04.02.2009-01.04.2009	Liepājas pirmsskolas izglītības iestāde „Gulbītis”	18
09.02.2009-30.03.2009	Daugavpils 3.vidusskola	18
23.09.2009-11.11.2009	Rīgas 72.vidusskola	18
17.09.2009-26.11.2009	Rīgas 16.vidusskola	15
17.09.2009-25.11.2009	Ludzas 2.vidusskola	21
05.10.2009-25.11.2009	Rēzeknes pirmsskolas izglītības iestāde „Bitīte”	12
17.09.2009-23.11.2009	Jelgavas 2.pamatskola	13
18.09.2009-17.11.2009	Liepājas 12.vidusskola	18
Kopā:		201

Vērtējot kursu vadītāju iesniegtās atskaites, var secināt, ka kursu dalībnieki gan ar entuziasmu ir līdzdarbojušies valodas apguvē, gan izrādījuši aktīvu interesi par programmās aplūkotajām tēmām, it īpaši par tām, kas saistītas ar izglītību un skolu. Turklāt kursu vadītāju atsauksmes liecina, ka kursi pastarpināti ir kalpojuši par būtisku sociālās spriedzes mazināšanas līdzekli. Pašreizējai Latvijas situācijai ir raksturīgs augsts bezdarbs, par ko liecina kursu dalībnieku sastāvs. Iespēja bezdarba apstākļos apmeklēt kursus ļauj mazināt depresīvo noskaņojumu, kā arī motivē cilvēkus jaunu darba iespēju izzināšanai.

Kopumā atsauksmes ir pozitīvas, tomēr nākotnē būtu nepieciešams esošo Latviešu valodas kā otrās valodas programmu adaptēt konkrētām mērķgrupas vajadzībām vai arī izstrādāt jaunu kombinētu integrācijas un LAT2 apguves programmu. Lai sasniegtu mērķi (vecāku pietuvināšana skolai), nepieciešams organizēt šādus kursus 1. klases skolēnu vecākiem, jo 1. klase gan skolēniem, gan viņu vecākiem ir jauns dzīves posms un jauna pieredze. Svarīgi jau bērna skolas gaitu sākumā izveidot pozitīvu saikni starp skolu un vecākiem. Šādi kursi var veicināt gan pozitīvu attieksmi pret skolu un izglītības sistēmu kopumā, gan sekmēt vecāku savstarpējo saliedētību.

Kursu normatīvais pamatojums:

- Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2005.–2014.gadam (5. sadaļas 5.2. apakšpunkts);
- Valsts valodas politikas programma 2006.–2010. gadam (6. sadaļas 6.2.4. apakšpunkts);
- Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007.–2013.gadam (7. sadaļas 7.5. apakšpunkts).

Pedagogu tālākizglītība. Lai sekmīgi realizētu Latvijas izglītības koncepcijas izpildi un izglītības satura reformu, LVA 2009. gadā turpinājusi skolotāju tālākizglītības programmu īstenošanu. Šo kursu mērķis ir pilnveidot latviešu valodas un bilingvālo mācību pedagogu profesionālo kompetenci atbilstoši Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumiem Nr.570 "Vispārējās izglītības pedagogu un interešu izglītības pedagogu profesionālās pilnveides kārtība" un saskaņā ar LVA Nolikuma 4.2 un 4.3. punktam.

Profesionālās pilnveidesursos skolotāji ir paaugstinājuši savu profesionālo kompetenci mācību plānošanā, organizēšanā un izvērtēšanā, apguvuši prasmes, kā nodrošināt sava priekšmeta efektīvu mācību satura apguvi latviešu valodā, kā veidot pozitīvu attieksmi pret mācībām, apguvuši jaunāko mācību metodiku, jaunās programmas un pārbaudes formas, pilnveidojuši izpratni par kultūras daudzveidību Latvijas un pasaules kultūras vērtību kontekstā. LVA 2009. gadā organizēti metodikas kursi vairākām pedagogu grupām.

Pirmsskolas un sākumskolas skolotājiem

Programmas nosaukums	Kursu norises datums (no/līdz)	Kursu norises vieta	Kursantu skaits
Bilingvālās izglītības un LAT 2 metodika pirmsskolā (A)	09.10.2009.-07.11.2009.	Rīgas 62. pirmsskolas izglītības iestāde	25
LAT 2 un bilingvālās izglītības aspekti pamatzglītības pirmajā posmā (A)	30.01.2009.-28.02.2009.	Daugavpils 1. speciālā pamatskola	20
LAT 2 un bilingvālās izglītības aspekti pamatzglītības pirmajā posmā (A)	06.02.2009.-20.02.2009.	Rīgas 72. vidusskola	27
Kopā:			72

Bilingvālo mācību skolotājiem

Programmas nosaukums	Kursu norises datums (no/līdz)	Kursu norises vieta	Kursantu skaits
Bilingvāla mācību procesa organizācija vidusskolā (A)	13.11.2009.-12.12.2009.	Daugavpils 10.vsk.	22
Metodikas un pieredzes skola ģeogrāfijas un valodas integrētā apgūvē (A)	30.01.2009.-13.03.2009.	Talsu Valsts ģimnāzijā	23
Kopā:			45

LVA 2009. gadā uzsākusi jaunas programmas „Mazākumtautību skolotāju profesionālās kompetences pilnveide satura īstenošanai latviešu valodā” (programma saskaņota ar IZM 26.01.2009 Nr. 1479) īstenošanu. Programmas realizācijai tika paredzētas 60 mācību stundas un vēl papildu 30 stundas konsultācijām.

Mazākumtautību skolotāju profesionālās kompetences pilnveide satura īstenošanai latviešu valodā (60 stundas)		
Kursu norises datums (no/līdz)	Kursu norises vieta	Kursantu skaits
26.06.2009.-19.08.2009.	Rīgas Ukrainu vidusskola	29
10.02.2009.-31.03.2009.	Rīgas 95.vidusskola	16
05.02.2009.-02.04.2009.	Liepājas 7.vidusskola	26
16.02.2009.-27.03.2009.	Daugavpils 10. vidusskola	18
04.11.2009.-15.12.2009.	Rīgas Ukrainu vidusskolā	12
22.10.2009.-04.10.2009.	Rīgas 33. vidusskola	16
15.10.2009.-10.12.2009.	Salaspils 2. vidusskola	13
20.10.2009.-10.12.2009.	Liepājas 12. vidusskola	12
12.10.2009.-10.12.2009.	Liepājas 7. vidusskola	21
06.10.2009.-13.11.2009.	Daugavpils 15. vidusskola	18
06.10.2009.-13.11.2009.	Daugavpils 5. pamatskola	13
Kopā:		194

Programmas mērķis ir pilnveidot mazākumtautību skolotāju profesionālo kompetenci izglītības satura īstenošanai latviešu valodā (arī bilingvāli), padziļinot skolotāju zināšanas latviešu valodā, attīstot prasmi šīs zināšanas mērķtiecīgi izmantot integrētā valodas un mācību priekšmeta satura apgūvē. Uzmanība veltīta gan mācību satura daudzveidības nodrošināšanai, gan pedagoga prasmei īstenot starppriekšmetu saikni, gan skolotāja pašattīstības sekmēšanai. Šī programma pedagogu vidū raisījusi pastiprinātu interesi, tāpēc pieprasījums pēc šiem kursiem bijis ļoti liels. Visu interesentu vēlmes diemžēl nebija iespējams apmierināt nepietiekamā finansējuma dēļ.

Latviešu valodas un literatūras skolotājiem. Latviešu valodas un literatūras skolotāji savu profesionālo kompetenci pilnveidojuši 12 stundu programmās. Skolotāji vairākkārt uzsvēruši, ka vēlētos apmeklēt tālākizglītības kursus, kur uzmanība mērķtiecīgi tiktu veltīta kādam noteiktam tematiskam mācību satura jautājumam. LVA sagatavojuši vairākas šādas programmas.

Individualizēta pieeja latviešu valodas apguvei (A) (12 stundas)		
Kursu norises datums (no/līdz)	Kursu norises vieta	Kursantu skaits
20.03.2009.-21.03.2009.	Rīgas 15. vidusskola	20
03.04.2009.-04.04.2009.	Rīgas 15. vidusskola	16
06.04.2009.-07.04.2009.	Rīgas 38. vidusskola	18
26.10.2009.-27.10.2009.	Gulbenes Valsts ģimnāzija	29
29.10.2009.-30.10.2009.	Daugavpils Izglītības pārvalde	29
Kopā:		112

Aktuālas tendences jaunākajā latviešu literatūrā (A) (12 stundas)		
Kursu norises datums (no/līdz)	Kursu norises vieta	Kursantu skaits
21.03.2009.-27.03.2009.	Daugavpils Centra ģimnāzija	28
20.03.2009.-28.03.2009.	Rīgas 15. vidusskola	16
Kopā:		44

Literārā teksta interpretācija skolā (A) (12 stundas)		
Kursu norises datums (no/līdz)	Kursu norises vieta	Kursantu skaits
03.03.2009.-04.03.2009.	Daugavpils Centra ģimnāzija	27
17.04.2009.-24.04.2009.	Rīgas 15. vidusskola	21
27.10.2009.-28.10.2009.	DA Cēsu valsts ģimnāzija	32
Kopā:		80

Tālākizglītotāju profesionālās kompetences pilnveide. 2009. gadā LVA organizētajos multiplikatoru semināros mērķtiecīgi turpināts pedagogu tālākizglītotāju profesionālās pilnveides darbs. Semināros, kas norisinājās 2009. gada 27. un 28. martā Rīgas 15. vidusskolā, piedalījās 52 tālākizglītotāji, dalībnieki izvērtēja savu darbu, izveidotās programmas, apzināja nepilnības un izvirzīja uzdevumus turpmākai darbībai. Lai padarītu efektīvāku un elastīgāku pedagogu tālākizglītības procesu, jāturpina veidot daudzveidīgas un mobilākas (12 stundas) pedagogu profesionālās pilnveides programmas par atsevišķiem svarīgiem izglītības satura un metodikas jautājumiem, piedāvājot skolotājiem plašākas iespējas izvēlēties un pilnveidot savas prasmes un zināšanas mērķtiecīgāk – tieši tajos jautājumos, kas pedagogam visvairāk nepieciešami. LVA īpaši atzinīgi vērtē visu 2009. gadā īstenoto tālākizglītības kursu vadītāju ieguldījumu pedagogu tālākizglītībā. Paldies M. Burimai, A. Stankei, A. Kalvei, I. Marševskai, Ē. Pičukānei, V. Vaivadei, R. Lagūnai, I. Fersterei, M. Berķei, L. Pileckai, R. Puidai, L. Pločiņai, S. Zariņai, L. Talbergai, B. Lāmai, V. Kalniņai, I. Vīksnai, A. Plešai, I. Pelcmanei, A. Šaltānei par labi paveiktu darbu un vēlmi dalīties pieredzē ar citiem Latvijas skolotājiem.

Projekti un pasākumi latviešu valodas apguvē, mācību metodikā un starpkultūru komunikācijā

Zinātniski metodiskā konference „Valoda darbībai un sadarbībai”. 2009. gada 17. aprīlī Latviešu valodas apguves valsts aģentūra organizēja ikgadējo zinātniski metodisko konferenci „Valoda darbībai un sadarbībai”, kuras mērķis bija sekmēt izpratni par valsts valodas politiku un tās rezultātiem valsts valodas apguvē; veicināt jaunu mērķu un uzdevumu izvirzīšanu nākamajam valsts valodas politikas īstenošanas posmam.

Konferencē piedalījās 100 dalībnieki (zinātnieki, valsts valodas politikas veidotāji un īstenotāji: zinātnieki, IZM pārstāvji metodiķi, skolotāji u.c. interesenti) no visas Latvijas. Ziņojumos, paneļdiskusijā un darba grupās valodas apguve tika skatīta politiskā, psiholoģiskā, pedagoģiskā un metodiskā aspektā.

Konferences darbs notika tematiskās grupās.

1. darba grupa. Latviešu valodas apguves iespējas pieaugušajiem – problēmas un aktualitātes. Darba grupu vadīja Ilona Kiukucāne (Latvijas Darba devēju konfederācijas Izglītības un nodarbinātības eksperte).

2. darba grupa. Latviešu valodas apguves metodiskā nodrošinājuma problēmas un risinājumi. Darba grupu vadīja Arvils Šalme, Dr. philol. Latvijas Universitātes Moderno valodu fakultātes asociētais profesors un Sanita Lazdiņa, Dr. philol. Rēzeknes Augstskolas Filoloģijas katedras docente.

3. darba grupa. Bilingvālā izglītība vakar, šodien, rīt. Darba grupu vadīja Olita Arkle, IZM Profesionālās izglītības un vispārējās izglītības departamenta Vispārējās izglītības nodaļas vecākā referente.

Diskusija par latviešu valodas politikas īstenošanu un rezultātiem. 2009. gada 19. februārī LVAVA rīkoja diskusiju, kas bija veltīta mazākumtautības izglītības pedagoģiskajiem aspektiem. Diskusijas mērķis bija izvērtēt „Valsts valodas politikas programmas 2006. –2010.gadam” īstenošanu izglītības jomā un analizēt paveikto.

Diskusijā piedalījās IZM Valsts valodas politikas nodaļas vadītāja Zaiga Sneibe, Vispārējās izglītības nodaļas vecākā referente Olita Arkle, Rēzeknes pilsētas Izglītības pārvaldes metodiķe Astra Visocka, Daugavpils pilsētas Izglītības pārvaldes BIC vadītājas p.i. Lidija Plociņa, Rīgas 74.vsk. direktore Irina Frolova, Rīgas 15.vsk. direktore Natālija Kubasova, Salaspils 2.vsk. direktora vietniece mācību darbā Anita Šaltāne, Rīgas 3.ardzskolas metodiķe Marika Aņisko, Rīgas 72.vsk. bilingvālās izglītības metodiķe Daila Bērziņa. Diskusijas jautājumi:

- vai, mainoties laikam, mainās arī izglītības iespējas mazākumtautību skolā;
- vai tiek nodrošināta mazākumtautību skolēnu integrācija sabiedrībā;
- pedagoģu sagatavošana un tālākizglītība;
- izglītības sistēmas nodrošinājums ar mūsdienu prasībām atbilstošiem materiālajiem resursiem.

2009. gada 14. decembrī LVA Izglītības daļa rīkoja informatīvo semināru latviešu valodas un literatūras skolotājiem – metodisko apvienību vadītājiem. Ar 18 semināra dalībniekiem savā pieredzē dalījās filoloģijas doktori, LU mācībspēki as. prof. A.Vulāne un A. Šalme. Klātesošie tika iepazīstināti ar zinātniski metodisko izdevumu „Tagad”, citiem aģentūras un ar aģentūras līdzdalību tapušiem izdevumiem un materiāliem, kā arī tika apspriesta turpmākā kopīgā sadarbība.

Kursu kvalitātes vērtēšana. 2009. gadā tika vērtēti 24 notikušie kursi „Izglītības satura īstenošana latviešu valodā”. Apkopojot vērtētāju atbildes, tika izdarīti šādi secinājumi:

- kursus tiek piedāvāta sistemātiska profesionālās meistarības un latviešu valodas prasmes pilnveide;
- notikušie kursi ir lielisks palīgs jauna mācību satura un pieejas ieviešanā skolās;
- kursus tiek diskutēts par pedagogu darbā aktuāliem un piemērotiem tematiem, izmantojot uzskates un/vai tehnikas līdzekļus, interaktīvo tāfeli;
- kursi notiek labvēlīgā psiholoģiskā klimata un savstarpējās saprašanās gaisotnē, iesaistot un iedrošinot nodarbībās visus kursantus.

Mācību un metodiskie materiāli. Ir izveidots metodisko materiālu klāsts (302 lpp.) elektroniskajā pedagogu pieredzes žurnālā, un tie ir pieejami aģentūras mājaslapā: www.valoda.lv, sadaļā „Pedagogu tālākizglītība” (Skolotāju pieredzes materiāli).

Autors	Metodiskā materiāla nosaukums	Īss apraksts	Mērķ auditorija
Literatūra			
D. Cekula Dz. Knohenfelde R. Markova (Baldones vsk.)	Spēle literatūrā „Uzdrieksties būt gudrs!”	Jautājumi par mitoloģiju, folkloru, latviešu un ārzemju literatūru. Katram jautājumam četri varianti. Ir pareizās atbildes.	8.- 12. klase
Dz. Knohenfelde (Baldones vsk.)	Atsevišķi uzdevumi literatūrā	Rakstnieku biogrāfijas un daiļrade.	6.- 8. klase
Dz. Knohenfelde (Baldones vsk.)	Projekta darbs literatūrā	Projekta darbs par bērnības iespaidu, talanta, laikmeta sabiedriski politiskās dzīves un tautas vēsturiskās pieredzes ietekmi uz rakstnieka personību un daiļradi.	12. klase
Latviešu valoda			
S. Krūze (Baldones vsk.)	Darba lapas	Darbs ar patskaņiem un līdzskaņiem. Sarunas pieraksts. Mīkla. Radošs darbs.	1. klase
I. Starta (Baldones vsk.)	Atsevišķi uzdevumi	Skaņas, zilbes. Teikumu veidošana. Lasītprasmes uzdevumi. Vienskaitlis.	1.- 2. klase
Angļu valoda			
L. Bergmane (Baldones vsk.)	Atsevišķi uzdevumi	Īpašības vārds. Dzīvnieku un to pazīmju noteikšana. Sava mīļākā dzīvnieka apraksts. Darbs ar vārdu krājumu. Darbs ar tekstu. Virsraksts. Teikumu veidošana. Jautājumi par tekstu. Prievārdi. Noteiktais un nenoteiktais artikuls.	4.- 5. klase un 7.- 9. klase
Mājturība un tehnoloģijas			
M. Spolīte (Baldones vsk.)	Diagnosticējošais darbs	Auduma tehnoloģijas.	7. klase
	Kritēriji	Prasības krāsu mācībā un kompozīcijas zīmējumiem (arī formu stilizējumiem).	5.- 6. klase
	Vērtēšanas kritēriji	Vērtēšanas kritēriji šūšanā.	5.- 9. klase
	Vērtēšanas kritēriji	Prasības izšūšanā un aušanā	5.- 8. klase

Projekts „Skolotājs starpkultūru telpā”. Ar Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda atbalstu LVA 2009. gadā uzsāka projektu „Skolotājs starpkultūru telpā”, kas tiks pabeigts 5 Latvijas reģionos 2010. gada martā.

Latvijai iestājoties Eiropas Savienībā, aktuāls kļuvis jautājums par trešo valstu valstspiederīgajiem. Skolām ir jābūt gatavām šādu bērnu klātbūtnei un viņu konkrētās vajadzības jāintegrē tradicionālajās programmās. Būtiska šo programmu sastāvdaļa ir valodas apguve, kas sniedz iespēju mazināt psiholoģisko diskomfortu un stresu. Tā kā citās pasaules valstīs bēgļu skaits ir ievērojami lielāks un migrācijas jautājumu risināšanā ir ilgstošāka pieredze nekā Latvijā, tad virkne valstu, piemēram, Nīderlande, Somija, Francija u.c., ir izveidojušas dažādus materiālus, kas tiek izdoti resursu centros.

Latvijā līdz šim nav izstrādātas ne programmas, ne arī metodiskie līdzekļi darbam ar šo mērķauditoriju. Paši skolotāji atzīst savu neziņu, kā rīkoties situācijās, strādājot ar dažādu kultūru un tradīciju skolēniem.

Projekta laikā ir izstrādāta izglītības programma un mācību materiāli 36 stundu kursam par starpkultūru komunikāciju un iecietības jautājumiem pret dažādu kultūru pārstāvjiem. Šajosursos tika izglītoti 158 skolotāji visos Latvijas reģionos. Patlaban tiek veidots mācību metodiskais materiāls (darba burtnīca) „Skolotājs starpkultūru telpā”, kurā tiks ietverti dažādi teorētiski un praktiski materiāli.

Eiropas Padomes iniciatīvu projekts „Eiropas Valodu portfelis” (EVP). Lai veicinātu daudzvalodības un kultūras dažādības izpratni, Latvijā tiek atbalstīts Eiropas Padomes iniciatīvu projekts „Eiropas Valodu portfelis (EVP)”. Latvijā šis darbs tiek veikts ciešā sadarbībā ar EVP Akreditācijas komisiju, par kuras darba organizāciju atbildīga LVA (2009. gada 12. novembrī notika 6. komisijas sēde).

- LVA sadarbībā ar Vispārējās izglītības satura centru 2009. gada 26. martā organizēja **informatīvi izglītojošu semināru** angļu valodas skolotāju metodisko apvienību vadītājiem „**EVP skolā un valodas prasmju līmeņu izmantošana svešvalodu mācību procesā**”.

Seminārā klātesošie tika iepazīstināti ar jaunākajiem Eiropas Moderno valodu centra (Grāca, Austrija) projektiem (piem., lasīšanas un klasusīšanas uzdevumu kopas izveidi, jauno tehnoloģiju izmantošanas iespējām valodu apgūvē) un Eiropas Savienības institūciju piedāvātajām tālākizglītības un sadarbības iespējām. Tāpat tika runāts par Eiropas Valodu portfeļa izmantošanu skolotāju sagatavošanā, Eiropas Kopīgo pamatnostādņu izmantošanas iespējām angļu valodas skolotāja darbā, valodas prasmju līmeņu izmantošanu valsts centralizētā eksāmena angļu valodā vērtēšanā u.c. pedagogiem aktuāliem jautājumiem.

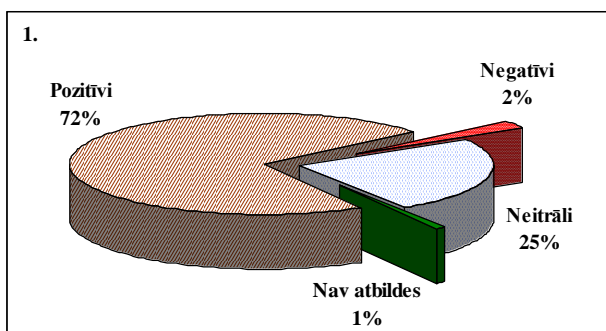
- No 2007. gada 3. septembra līdz 2009. gada 1. jūlijam LVA sadarbībā ar Valodu mācību centru un Latvijas Tautas skolu popularizēja **Eiropas Valodu portfelis (EVP) pieaugušajiem ieviešanu**. Šī uzdevuma īstenošanai LVA piešķīrusi 2900 mācību palīg līdzekļa eksemplāru, kas bez maksas izdalīti valodu kursu apmeklētājiem Rīgā, Daugavpilī, Jelgavā un Liepājā.

Valodu apgūvēji, kuriem piedāvāts izmantot EVP:

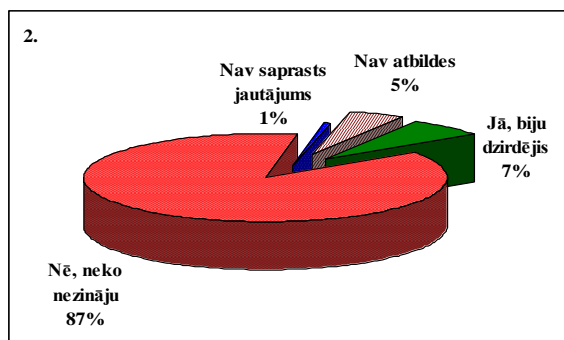
- svešvalodu kursu apmeklētāji;
- latviešu (valsts) valodas kursu apmeklētāji:
 - dažādu mazākumtautību skolu mācību priekšmetu skolotāji un mazākumtautību skolēnu vecāki (LAT2 kursi);
 - interesenti, kuriem nepieciešams paaugstināt valodas prasmju līmeni naturalizācijas vai darba vajadzībām.

Lai noskaidrotu gan pedagogu, gan valodas apgūvēju viedokli par EVP izmantošanas iespējām mācību procesā, valodu nodarbību noslēgumā tika veikta aptauja (1338 respondenti). Ieskatam – atbilžu rezultāti uz dažiem aptaujas jautājumiem.

Kā Jūs vērtējat Eiropas Valodu portfeļa (EVP) izmantošanu nodarbībās?

Vai pirms valodu kursiem kaut ko zinājat par EVP?

Kā liecina respondentu atbildes, informāciju par EVP valodu apguvēji līdz šim bija ieguvuši, klausoties TV raidījumus, lasot laikrakstus, no sarunām ar darba kolēģiem vai valodu skolotājiem. Daži respondenti to jau bija izmantojuši valodu apguvesursos vai EVP jautājumiem veltītajos semināros. Kaut arī EVP vairums aptaujāto raksturojuši pozitīvi, ir vairāki ieteikumi:

- piedāvāt vairāk informācijas par EVP iestrādāto valodu apguves metodiku,
- dot vairāk konkrētu iespēju izvērtēt sevi (pievienojot materiālam speciālu testu, vingrinājumu, uzdevumu, pārbaudes darbu kopu; vēlams CD vai citā elektroniskā formā, vārdnīcas, mācību grāmatas u.tml.) valodu apguvei, kuros iestrādāta EVP valodu apguves metodiskā sistēma (valodu prasmes līmeņi u.c.),
- vienkāršot tā izmantošanas sistēmu,
- vairāk informēt sabiedrību par EVP u.c.

Sadarbībā ar Latvijas Valodu skolotāju asociāciju tiek popularizēts „Eiropas Valodu portfelis skolēniem (no 7 līdz 12 gadiem)”. Iegūtie rezultāti būs zināmi 2010. gada beigās.

Geilena Bases priekšlasījums „Valodniecības attīstības vēsture ASV: īss pārskats”. 2009. gada 15. maijā VVA viesojās Fulbraita stipendiāts no ASV Geilens Base (Sietlas Universitāte) ar priekšlasījumu „A brief history of linguistics in USA” („Valodniecības attīstības vēsture ASV: īss pārskats”). Referents deva ieskatu sociolingvistisko pētījumu attīstības vēsturē un pētījuma priekšmetu izvēles dinamikā. G. Base Latvijā vāca arī datus pētījumam par valodas politikas jautājumiem.

Atbalsts latviešu diasporai ārvalstīs latviešu valodas apguvē un valodas saglabāšanā, latviešu valodas studijas ārvalstu augstskolās

Latviešu diaspora ārvalstīs. Kopš 2005. gada LVAVA sadarbojas un atbalsta latviešu diasporu latviešu valodas apguvē un valodas saglabāšanā, nodrošinot profesionālu pedagoģisku palīdzību gan formālajā, gan neformālajā izglītībā.

2009. gada 1. pusgadā darbam diasporā nodrošināti vienpadsmit diasporas speciālisti deviņās vietās Krievijas Federācijā, Baltkrievijā un Īrijā. Baškortostānas Republikas M.Gorkija ciema vidusskolā strādāja Iveta Freija, Omskas apgabala Augšbebros un Kurzemes Ozolainē – Renāte Bērziņa, Krasnojarskas 84. vidusskolā – Santa Cīrule, Latviešu svētdienas skolā Maskavā strādāja Rita Štekerhofa un Guna Goluba, Pleskavas latviešu biedrības Svētdienas skolā "Dzintariņš" – Rūta Beļģesova, Latviešu svētdienas skolā Vitebskā – Ludmila Buhalova, Svētdienas skolā Smoļenskā – Ilona Kubiškina, Limerikas Bērnu un jauniešu centrā – Inga Emoliņa, Zane Johanštāle-Pīre un Kristīne Vītola.

2009. gada 2. pusgadā nodrošināti astoņi diasporas speciālisti sešās vietās Krievijas Federācijā un Īrijā. Baškortostānas Republikas M.Gorkija ciema vidusskolā strādāja Ilona Saverasa, Omskas apgabala Augšbebras un Kurzemes Ozolainē – Ilja Poļakovs, Krasnojarskas 84. vidusskolā-Santa Cīrule, Latviešu svētdienas skolā Maskavā – Rita Štekerhofa un Guna Goluba, Limerikas Bērnu un jauniešu centrā – Inga Emoliņa, Zane Johanštāle-Pīre un Kristīne Vītola. 2009. gadā zināšanas un prasmes latviešu valodā pilnveidojuši 206 cilvēki vecumā no diviem līdz septiņdesmit diviem gadiem.

Šajās skolās latviešu valoda tiek apgūta arī pēc oficiālā mācību laika, gatavojot dažādus kultūras un folkloras pasākumus. Latviešu diasporas izglītības speciālisti ir scenāriju autori un režisori, viņi organizē un vada svētku un atceres dienu pasākumus, latviešu filmu vakarus, deju kolektīvus, palīdz ansambļiem un folkloras kopām apgūt dziesmas. Piemēram, mūsu skolotāja Krasnojarskā Santa Cīrule regulāri organizē latviešu preses apskatu, latviešu kino dienas, māca latviešu tautas dejas, organizē pasākumus Mārtiņdienā, Ziemassvētkos, Lieldienās, Jāņos, Latvijas Republikas proklamēšanas dienā, Komunistiskā genocīda upuru piemiņas dienās, kā arī kopā ar saviem audzēkņiem piedalās pilsētas organizētajos projektos, kur iepazīstina ar latviešu kultūru un tradīcijām. 2009. gadā mūsu diasporas speciālisti latviešiem Omskas apgabalā, Krasnojarskā, Baškortostānā palīdzēja sagatavoties Krievijas latviešu sadziedāšanās svētkiem Baškortostānā.

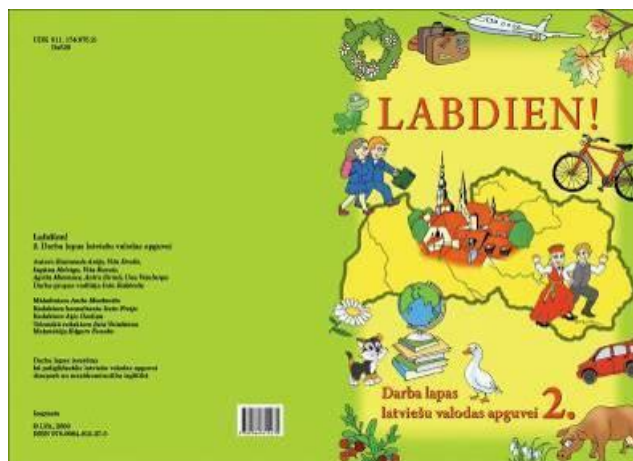

Sniegtais atbalsts latviešu valodas apguvei un uzturēšanai diasporā veido un nostiprina tautiešu piederības sajūtu Latvijai, kā arī izpratni par Latvijas valodas politikas jautājumiem, kas savukārt pozitīvi ietekmē sadarbību starp personām un institūcijām.

Kopš 2007. gada LVAVA organizē tālākizglītības kursus pedagogiem, kas strādā latviešu diasporā, tādējādi sniedzot metodisku atbalstu. 2009. gadā no 4. līdz 7. augustam Lielvārdē LVA noorganizēja četru dienu tālākizglītības kursus, kuros tika īstenota 36 stundu profesionālās pilnveides programma diasporas speciālistiem. Kursos piedalījās 29 diasporas speciālisti no 13 valstīm - Austrālijas, Luksemburgas, Dānijas, Zviedrijas, Krievijas, Austrijas, Beļģijas, Ungārijas, ASV, Somijas, Šveices, Nīderlandes un Latvijas. Kursos pilnveidojusies diasporas speciālistu profesionālā kompetence un izpratne par skolotāju praktiskās sadarbības nepieciešamību, kā arī veicināta diasporas speciālistu pieredzes apmaiņa un apkopošana.

LVA sniedz metodisku atbalstu pedagogiem, kas strādā latviešu diasporā, arī izdodot īpašus mācību materiālus. 2009. gadā ar LVA atbalstu izdots mācību līdzeklis „Labdien! 2. Darba lapas latviešu valodas apguvei”. Autoru grupas izveidotās darba lapas latviešu valodas apguvei paredzētas skolēniem no 7 līdz 13 gadu vecumam diasporā un mazākumtautību izglītībā. Mācību palīglīdzeklī ir 6 tematiskās daļas, kas atbilst LVAVA 2006. gadā izstrādātās mācību programmas tēmām un apakštēmām.

Kopš 2007. gada LVAVA izveidojusies laba sadarbība ar Pasaules brīvo latviešu apvienību (PBLA), īpaši ar PBLA Izglītības padomes (IP) priekšsēdes vietnieci Dainu Grosu un PBLA valdes loekli un Krievijas Latviešu kongresa priekšsēdi Laumu Vlasovu. 2009. gada oktobrī LVA vadība tikās ar PBLA Izglītības padomes priekšsēdi Daci Koplendu (*Copeland*) un Dainu Grosu, lai konkretizētu turpmāko sadarbību. Šajā sanāksmē tika izvirzīti turpmākās sadarbības pamatuzdevumi:

- nepieciešams izstrādāt tālmācības materiālus dažādiem līmeņiem (pieaugušajiem, bērniem) latviešu valodas kā svešvalodas apguvei;
- svarīgi ir regulāri organizēt un turpināt pilnveidot tālākizglītības kursus diasporas skolu skolotājiem;
- nepieciešams turpināt un paplašināt dažādu nometņu darbību Latvijā, kur latviešu bērni no visas pasaules varētu pilnveidot savas valodas prasmes;
- LVA uzdevums būtu nodrošināt šīs nometnes ar labi sagatavotiem skolotājiem.

Latviešu valodas studijas ārvalstu augstskolās. 2009. gadā LVA ir veiksmīgi īstenojusi Valsts valodas politikas programmas pamatnostādnes un popularizējusi latviešu valodas apguvi un lietošanu ārzemēs: sniegts atbalsts latviešu valodas lektorātiem Prāgas Kārļa Universitātē un Vašingtonas Universitātē (Sietlā); nodrošinātas latviešu valodas lekcijas Tartu, Tallinas, Bergenas un Vīnes Universitātēs; atbalstīti vairāki pasākumi latviešu valodas popularizēšanai ārvalstu augstskolās.

- 2009. gada 16. februārī Helsinku Universitātes Slāvistikas un baltistikas nodaļā notika pasākums „*Senie balti: valoda, mūzika un tautasdziesmas*”. Tas pulcināja neierasti daudz klausītāju (auditorija, kur notika pasākums, bija tik pārpildīta, ka nācās meklēt papildkrēslus: lekcijas un priekšnesumus klausījās apmēram 45 interesenti, tostarp ne tikai HU baltu un somugru valodu studenti un mācībspēki, bet arī Sibēliusa akadēmijas studenti, žurnālisti, vēstniecību darbinieki u.c.). Par latviešu un lietuviešu dialektiem, kas atspoguļo seno baltu cilšu valodas stāstīja lietuviešu valodas vieslektore Aurelija Kaškelevičiene un asoc. prof. Laimute Balode. Pasākuma nobeiguma daļā Valdis Muktupāvels demonstrēja dažādus baltu mūzikas instrumentus.

- 2009. gada 7. novembrī Greifsvaldes Universitātes Baltu filoloģijas institūts organizēja „Rudens lasījums” latviešu valodas popularizēšanai. Ikvienam interesentam bija iespēja klausīties fragmentus no Laimas Muktupāvelas grāmatas „Šampinjonu derība”, tikties ar grāmatas autori, nogaršot īstu sēņu zupu, kā arī piedalīties lekcijā un seminārā studentiem.

- 2009. gada 20. novembrī Kauņā, Vītauta Dižā universitātē notika Ontona Slišāna dzejoļu grāmatas bērniem „Rūtaļu vydā” atvēršanas svētki.

Pasākums bija veltīts Latvijas Republikas proklamēšanas dienas svinēšanai. Tajā piedalījās: VDU Letonikas centra vadītājs un asociācijas „Lietuvas un Latvijas forums” priekšsēdētājs doc. dr. A. Butkus, dzejnieks O. Slišāns, VDU Letonikas centra līdzstrādniece un grāmatas atdzejojātāja K. Vaisvalavičienē, Upītes bērnu folkloras kopa un kapela, VDU studentu folkloras kopa „Linago”.

18. novembra svinības Kauņā, Vītauta Dižā universitātē, jau ir kļuvusi par tradīciju. VDU Letonikas centrs un asociācija „Lietuvas un Latvijas forums”, svinot Latvijas Republikas proklamēšanas dienu, regulāri informē sabiedrību par Latviju. Šogad pasākuma viesi tika plašāk iepazīstināti ar Latgali, tās valodu, kultūru, folkloru. Tā kā pasākuma galvenais notikums bija O. Slišāna dzejoļu grāmata „Rūtaļu vydā” iznākšana, kurā dzejoļi ir publicēti latgaliešu un ziemeļzemeiņu dialektos – pasākumam tika piešķirts nosaukums „Pa baltu dialektu tiltiem” (*lie.* „Baltų tarmių tiltais”).

- 2009. gada pavasarī Klaipēdas Universitātē lielu interesi izraisīja pasākums „Dzejas pavasaris”, savukārt rudenī tulkotāju konkursa noslēguma pasākums „Prozas rudens”.

- Visa gada garumā tika īstenots sadarbības projekts „Atbalsts baltu valodu stundām Latvijas un Lietuvas pierobežas skolās” sadarbībā ar Vītauta Dižā universitātes Letonikas centru un Lietuvas Republikas Izglītības ministriju. Šajā projektā tika organizēti arī latviešu valodas semināri lietuviešu skolotājiem – piedalījās 11 skolotāji no Mažeikų, Rokiškų, Joniškų, Utenas un Kretingas rajona un Viļņas, Visaginas, Skodas pilsētas.

Kursus vadīja docētāji no Vītauta Dižā Universitātes un Viļņas Universitātes, piedalījās arī Latviešu valodas aģentūras, Rīgas Pedagoģijas un vadības akadēmijas, kā arī Lietuvas Republikas Pedagogu profesionālās attīstības centra pārstāvji.

- LVA sadarbībā ar Latvijas Literatūras centru 2009. gadā piedalījās divos starptautiskos grāmatu svētkos: Starptautiskajos Prāgas grāmatu svētkos (14.—18. maijs) un Starptautiskajā Frankfurtes grāmatu tirgū (14.—18. oktobris), kuros iepazīstināja starptautisko auditoriju ar saviem izdevumiem, informēja par LVA darbību un atbalstu latviešu valodai ārvalstīs. Īpaši jāuzsver, ka Prāgas grāmatu gadatirgū tika atvērta *Čehu-latviešu-lietuviešu sarunvārdnīca* (izstrādāta un publicēta ar LVA finansiālu atbalstu), izdevis „Kulturní dialog, o.s.” (NVO Kultūras dialogs). Izdevums papildināts ar čehu ekvivalentiem, kurus tulkojuši Prāgas Kārļa universitātes Filozofijas fakultātes letonikas studenti. Sarunvārdnīcas tēmas aktualizētas, papildinātas un pielāgotas čehu lasītāju vajadzībām. Grāmata izraisīja tik milzīgu interesi, ka viss metiens tika izpārdots.

- LVA regulāri sūtīja preses izdevumi „Karogs”, „Rīgas Laiks”, „Kultūras Forums”, „Lata romāns” u.c. Minsteres Universitātei, Greisfvaldes Universitātei, Vītauta Dižā Universitātei, Viļņas Universitātei, Šauļu Universitātei, Pēterburgas Universitātei, Prāgas Kārļa Universitātei, Klaipēdas Universitātei, Stokholmas Universitātei, Rietumungārijas Universitātei un Vašingtonas Universitātei, lai lektoriem un studentiem būtu iespējas iepazīties ar Latvijā notiekošo, sekot kultūras norisēm.

Normatīvais pamatojums:

- Valsts valodas politikas programma 2006.–2010. gadam (MK 04.10.2006. rīk. Nr. 770)
- Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2005.–2014. gadam (MK 02.03.2005. rīk. Nr. 137)
- Latviešu diasporas atbalsta programma 2004.–2009. gadam (MK 05.10.2004. rīk. Nr. 738)
- Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007.–2013. gadam (MK 27.09.2006. rīk. Nr. 742)

Valodas normu avotu (vārdnīcu, rokasgrāmatu) izveide, terminoloģijas izstrāde un valsts valodas attīstība informācijas tehnoloģiju jomā

Norādījumu cittautu personvārdu atveidei latviešu valodā izstrāde. 2008. – 2009. gadā LU Latviešu valodas institūts īstenoja LVA konkursam „Valsts valodas attīstība” pieteikto projektu „**Armēņu īpašvārdu atveide latviešu valodā**”, izstrāde un izdošana.

Salmiņa, V. *Armēņu īpašvārdu atveide latviešu valodā*. Rīga: LU LaVI, 2009., 190 lpp.

Grāmatu uzskatāmi raksturojusi tās autore V. Salmiņa: „Grāmatā apkopoti norādījumi par īpašvārdu (ģeogrāfisko nosaukumu un personvārdu) atveidi no armēņu (austrumarmēņu) valodas, kas ir valsts valoda Armēnijas Republikā un Kalnu Karabahā, raksturotas atšķirības armēņu un latviešu valodas skaņu atveidē. Armēņu burtu atveides tabulās norādīti arī šo burtu tradicionālie atveidojumi vācu, angļu, franču un krievu valodā. Plašajos īpašvārdu sarakstos konsekventi īstenots fonētiskais atveides princips, pieļaujot tikai nelielas atkāpes no tā. Dotas arī īsas norādes par sarakstos iekļauto personvārdu cilmi.”

Īpaši noderīga šī grāmata būs tiem, kuru ikdienas darbs saistīts ar personvārdu rakstību un atveidi, piemēram, pasu un dzimtsarakstu nodaļu darbiniekiem, vēstniecībās strādājošajiem, arī tulkotājiem, žurnālistiem, redaktoriem, valodu speciālistiem un studentiem, – visiem, kuri darbā ievēro Latvijas Republikas Ministru kabineta 2004. gada 2. marta noteikumus Nr. 144 „Noteikumi par personvārdu rakstību un lietošanu latviešu valodā, kā arī to identifikāciju”.

Latviešu valodas korpusa izveide. Viens no „Valsts valodas politikas programmā 2006.–2010. gadam” minētajiem uzdevumiem – *organizēt un izveidot datorizētu mūsdienu latviešu valodas datubāzi, nodrošināt tās plašu izmantošanu, izveidot latviešu valodas tekstu un runas elektronisko korpusu, nodrošināt tā izveidei un uzturēšanai nepieciešamās programmatūras attīstību, nodrošināt zinātnisko pētījumu bāzi un izstrādāt programmlīdzekļus leksikogrāfiskajam darbam ar datubāzi un valodas korpusu.*

Lai īstenotu „Valsts valodas politikas programmā” minēto uzdevumu VVA projektu konkursā „Valsts valodas attīstība” atbalstījusi piekto Latvijas Universitātes aģentūras „LU Matemātikas un informātikas institūts” (LU MII) iesniegto projekta pieteikumu latviešu valodas korpusa tālākai izstrādei.

Projekta „Līdzsvarotā latviešu valodas tekstu korpusa paplašināšana” izpildes laikā valodas korpusss tika papildināts ar 2,5 miljoniem vārdlietojumu.

Tādējādi paraugkopas apjoms sasniedzis 3500000 vārdlietojumu, kas ļauj sākt valodas korpusa datu marķēšanu un metodikas tālāku izstrādi. Informācija par latviešu valodas korpusa izveidi, kā arī lietošanu atrodama mājaslapā www.korpuss.lv

Populārzinātnisku rakstu krājuma „Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi” izstrāde un izdošana. 2005. gadā VVA aizsāka populārzinātnisku rakstu krājuma „Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi” izstrādi un izdošanu, sadarbojoties ar LU Latviešu valodas institūtu (LVI). 2009. gadā izdots ceturtais populārzinātniskā rakstu krājuma „Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi” numurs.

LieU. *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi.*
Populārzinātnisku rakstu krājums. Atb. red. L. Lauze.
Nr. 4. Rīga: LU „Akadēmiskais apgāds”, 2009. 133 lpp.

Krājumā ievietoti 12 populārzinātniski raksti par aktuāliem jautājumiem latviešu valodas praksē – gan rakstu valodā, gan mutvārdu runā. LVA valodas konsultantes sagatavojušas atbildes uz biežāk uzdotajiem jautājumiem; lasāmi uzzīņu materiāli par jaunākajām publikācijām valodniecībā, LZA terminoloģijas komisijas un Valsts valodas centra Kalendārvārdu ekspertu komisijas lēmumi, humora lappusīte u.c. informācija. Krājums domāts ikvienam, kam interesē valodas prakses jautājumi, runāto un rakstīto tekstu kvalitāte mūsdienu latviešu valodā. Pēc LVA pasūtījuma Liepājas Universitāte izstrādājusi arī 5. numura rakstu krājuma manuskriptu, kas grāmatā tiks izdots 2010. gadā.

Informatīvi izglītojošs izdevums „Terminoloģijas Jaunumi”. LVA projektu konkursā „Valsts valodas attīstība” regulāri ir atbalstījusi pieteiktos projektus terminoloģijā. Piemēram, Latvijas Zinātņu akadēmijas terminoloģijas komisija ar LVA atbalstu ir izstrādājusi un izdevusi informatīvi izglītojošā izdevuma „Terminoloģijas Jaunumi” 8., 9., 10., 11., 12., 14. numuru. 2009. gadā šo izdevumu sēriju LZA Terminoloģijas komisija turpinājusi, izstrādājot un izdodot 15. numuru.

LZA Terminoloģijas komisija. Terminoloģijas jaunumi: 2009, 15. Atb. par izdev. Valentīna Skujiņa. Rīga: Madonas poligrāfists, 2009. 67 lpp.

„Terminoloģijas Jaunumu” 15. numurs veltīts galvenokārt vienas nozares – spēkratu teorijas – terminiem, kas publicēti kopā ar definīcijām un terminu ekvivalentiem angļu, vācu un krievu valodā.

Manuskripts „Latviešu-čehu tulkojošā vārdnīca”. 1. daļa. Prāgas Kārļa universitātes Filozofijas fakultātes docētāji (M. Škrabals, prof. F. Čermaks, P. Štolls u.c.) 2009. gadā beiguši 2007. gadā projektu konkursā „Valodas attīstība” pieteiktā un Latviešu valodas aģentūras atbalstītā projekta „Latviešu un čehu valodas leksikas salīdzināmie aspekti” izstrādi. Tapusi plašas latviešu-čehu tulkojošās vārdnīcas manuskripta 1. daļa: plānoto 8000 šķirklu ar burtu A-L vietā atlasīti un dažādā apmērā apstrādāti vairāk nekā 11 500 šķirklu. Ir definēta arī šķirklā struktūra (jeb vārdnīcas mikrostruktūra), pamatojoties uz latviešu un čehu valodas īpatnībām.

Minētā vārdnīca praksē ir ļoti nepieciešama, jo līdz šim eksistē divi čehu – latviešu vārdnīcas izdevumi un „Čehu-latviešu-lietuviešu sarunvārdnīca” (2008). Tāpēc studenti, tulkotāji u.c. speciālisti līdz šim bija spiesti izmantot kādas trešās valodas kā starpniekvalodas vārdnīcas.

„Latviešu-poļu vārdnīcas” manuskripts (1. redakcija). Pabeigta 2007. gadā sāktās „Latviešu-poļu vārdnīcas” manuskripta izstrāde. Latvijas Republikas vēstniecības Polijā pieteiktajā projektā izstrādāts vārdnīcas manuskripts, kur apkopoti ap 48000 šķirklu un ap 200000 nozīmju skaidrojumu ar piemēriem – sagatavots vārdnīcas pamattekstis, vārdnīcas uzbūves apraksts, ģeogrāfiskie nosaukumi, latviešu gramatikas apskats poliski, saīsinājumu saraksts un citi papildmateriāli. Manuskripta kopējais apjoms – 1840 lappuses.

Vārdnīcu sagatavoja autoru grupa: J. Bočeka, P. Čucka, D. Demidžuka, M. Kobjeka, A. K. Lamenta-Bjalkovska, Z. Ledvorovska, M. Sivanoviča-Mihalaka, A. E. Stavikovska - Kroka, E. Stolovska, M. Ščensnijs, J. Višņoha. Latviešu gramatikas apskatu sagatavoja L. Gūtmane, ģeogrāfisko nosaukumu sarakstus – E. Stolovska un A. Sarkanis. Vārdnīcas manuskripta sagatavošanu vadīja, manuskriptu rediģēja, papildināja un izdošanai gatavoja A. Sarkanis.

Šī vārdnīca pēc izdošanas būs lielisks palīgs studentiem, tulkiem, žurnālistiem, Latvijas un Polijas kultūras un tautsaimnieciskos sakaros iesaistītajām personām un visiem interesentiem, kas vēlas apgūt valodas.

Zinātniskās un mācību literatūras, izglītojošo un informatīvo materiālu izstrāde un izdošana

Grāmatas H. Fāters „Ievads valodniecībā” sagatavošana izdošanai un izdošana. Apgāds „Zinātne” turpina LVA konkursā „Valsts Valodas attīstība” atbalstītā projekta „Grāmatas H. Fāters. Ievads valodniecībā sagatavošana izdošanai un izdošana” izstrādi. 2010. gadā lasītāji (studenti, pedagogi un citi speciālisti, kā arī interesenti) saņems jaunu zinātnisku uzziņas materiālu par valodniecības un ar to saistīto zinātnes nozaru jautājumiem un aktualitātēm.

LVA mācību un metodisko līdzekļu izdošana. LVA 2009. gadā uzsāka jaunu mācību līdzekļu komplektu izveidi latviešu valodas apguvei mazākumtautību skolā atbilstīgi mācību priekšmeta standartam. 2009. gadā ir izdoti divu mācību līdzekļu komplekti, t.i., mācību grāmata, darba burtnīca un skolotāja grāmata 5. un 6. klasei.

Z. Anspoka, M. Miņina „Latviešu valoda mazākumtautību skolā” 5. klase. Mācību grāmata. Darba burtnīca. Skolotāja grāmata. Apstiprinājusi Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrija 2009.gadā. 5. klases grāmatā ir tematiski sakārtoti dažādu valstu autoru, dažādu žanru un stilu lasāmie teksti un mācību uzdevumi.

J. Bernāne, L. Pamiļjane, V. Vaivade „Latviešu valoda mazākumtautību skolā” 6. klase. Mācību grāmata. Darba burtnīca. Skolotāja grāmata. Apstiprinājusi Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrija 2009. gadā. 6. klases mācību komplekts piedāvā daudzveidīgu un integrētu valodas apguvi.

Lai iepazīstinātu Latvijas mazākumtautību skolu pedagogus ar jaunajiem mācību līdzekļu komplektiem, LVA organizēja **mācību grāmatu ieviešanas seminārus**.

Semināru norises datums	Semināru norises vieta	Dalībnieku skaits
24.08.2009.	Daugavpils Izglītības pārvalde	23
25.08.2009.	Jelgavas Pieaugušo izglītības centrs	16
27.08.2009.	Liepājas 12.vidusskola	21
08.09.2009.	Rīgas 61. vidusskola	18
14.09.2009.	Jēkabpils 2. vidusskola	11
22.09.2009.	Rēzeknes Izglītības pārvalde	11
19.10.2009.	Rīgas Domes Izglītības, jaunatnes un sporta departaments	42
Kopā:		142

2009. gadā LVA turpina zinātniski metodiskā izdevuma „**Tagad**” izveidi un izdošanu. „Tagad” 4. izdevuma atbildīgais redaktors ir Dr.philol. Arvils Šalme.

Ceturtajā numurā publicētajos rakstos latviešu valodas jautājumi tiek saistīti ar Eiropas kopīgajām pamatnostādņēm valodu apgūvē un jaunākajiem pētījumiem lingvodidaktikas, valodu prasmes testēšanas, gramatikas mācīšanas un terminoloģijas jautājumos. Rakstos skarti arī latviešu valodas terminoloģijas jautājumi, bez kuru risināšanas nav iedomājama nozares zinātniskā attīstība un mācīšanas prakse. Izdevumā publicēti raksti par ilggadēju latviešu valodas un literatūras apguves vēsturi Minsteres Universitātē, kā arī par Latvijas bilingvālās izglītības pozitīvo devumu Gruzijas skolās. Izdevums piedāvā jaunus ieteikumus anketēšanas procesa veiksmīgai plānošanai un realizēšanai. „Tagad” iepazīstina arī ar LVA īstenoto Eiropas Sociālā fonda projektu „Atbalsts valsts valodas apguvei un bilingvālajai izglītībai”, kura īstenošana tika uzsākta 2009. gada rudenī.

Mācību palīglīdzekļa latviešu valodas apguvei pirmsskolā izstrāde. SIA „Idejas un laiks” ir turpinājusi darbu mācību palīglīdzekļa latviešu valodas apguvei pirmsskolā izstrādē (projekta pieteikums atbalstīts konkursā „Valsts valodas attīstība”). Sagatavotas un izdotas nākamās četras „Spicītes darba burtnīcas” pirmsskolas vecuma bērniem.

Darba burtņīcas var izmantot pirmsskolas izglītības iestādēs, kā arī vecāki mājās. Mācību saturs izkārtots tematiski pa gadalaikiem – rudens, ziema, pavasaris, vasara.

Projekta izpildītāji organizēja arī informatīvas tikšanās un seminārus, kopā 23 reizes, tā iepazīstinot ar mācību līdzekli pirmsskolas izglītības iestāžu speciālistus un sākumskolas pedagogus.

Konsultācijas latviešu valodas pareizrakstības, gramatikas, leksikas un valodas stila jautājumos, personvārdu atveides un identifikācijas jautājumos, kā arī valodas apguves jautājumos. Pēc tiesībaizsardzības iestāžu pieprasījuma sniegtie lingvistiskie atzinumi.

Valodas konsultantu darbs 2009. gadā. Konsultāciju daļa, sniedzot gan mutvārdu, gan rakstveida konsultācijas, nodrošina Valsts valodas likuma un ar to saistīto normatīvo aktu pilnvērtīgu izpildi, proti, citvalodu īpašvārdu atveidi latviešu valodā saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta 2004. gada 2. marta noteikumiem Nr. 144 „Noteikumi par personvārdu rakstību un lietošanu latviešu valodā, kā arī to identifikāciju”.

2009. gadā sniegtas konsultācijas privātpersonām, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei un tās nodaļām, Dzimtsarakstu nodaļām, tiesām, pagastu padomēm, LR vēstniecībām ārvalstīs, LR Saeimai, Eiropas Parlamenta latviešu valodas tulkotājiem u.c. iestādēm.

Valodas konsultācijas un lingvistiskie atzinumi		Skaitis
Lingvistiskās ekspertīzes	tiesas noteikts kāda vārda, teikuma vai teksta fragmenta skaidrojums no valodas viedokļa	10
Lingvistiskie atzinumi	kāda vārda, teikuma vai teksta fragmenta skaidrojums no valodas viedokļa	35
Izziņas par personvārdu atveidi un rakstību, par personvārdu identifikāciju	Personvārdu atveide un pareizrakstība; atzinums par dažādās valodās (vai latviešu valodā dažādos laika posmos) rakstītu personvārdu identiskumu, resp., apliecinājums par to, ka dažādās valodās (vai latviešu valodā dažādos laika posmos) atšķirīgi rakstītie personvārdi attiecas uz vienu un to pašu personu	1328
Konsultācijas (mutvārdu un elektroniskās)	personvārdu pareizrakstība, citvalodu īpašvārdu atveide latviešu valodā atbilstoši literārās valodas normām; pareizrakstības, pareizrūnas, gramatikas, leksikas un valodas stila jautājumi	13836
	atveidoti personvārdi un vietvārdi	1499
	konsultācijas elektroniski (konsultacija@valoda.lv)	1250

2009. gadā ievērojami palielinājies no Latvijas izbraukušo cilvēku skaits, īpaši uz Krievijas Federāciju, – par to liecina sarežģītāk un plašāk sagatavotie rakstveida atzinumi (piem., gan atsevišķiem iedzīvotājiem, gan visiem vienas ģimenes locekļiem), kas izsniegti ne tikai emigrējot no valsts, bet arī tiem Latvijas Republikas iedzīvotājiem, kas maina pilsonisko piederību), apliecinot dažādas valodās un atšķirīgos laikos rakstīto īpašvārdu identitāti.

Lai sniegtu vienotu izpratni par īpašvārdu atveides problēmgadījumiem un sekmētu sadarbību, valodas konsultantes vadījušas nodarbības par īpašvārdu atveidi un rakstību firmas „Mestako” organizētajā seminārā „Dokumentu tulkošana, noformēšana un apliecināšana” (18.09.2009.), par šiem jautājumiem sniegta arī plašāka intervija laikrakstam „Latvijas Vēstnesis” (06.03.2009.) „Arī latvietim jāciena valsts valoda” (intervēja žurnāliste Klinta Ločmele).

Sadarbojoties ar citiem plašsaziņas līdzekļiem, sniegti komentāri: LTV 1 raidījumam „Vides fakti” (06.07.), TV3 (02.01.), LNT „Tautas balss” (15.04.), Latvijas Radio I „Kultūras Rondo” (28.09.), laikrakstiem „Latvijas Avīze” (16.02., 31.03., 06.04.) un „Diena” (14.08.).

Pamatojoties uz sabiedrības pārstāvju pieprasījumu un sadarbībā ar Valsts valodas centra (VVC) Latviešu valodas ekspertu komisiju, aktualizēti atsevišķi pareizrakstības jautājumi, kas tika apspriesti VVC Latviešu valodas ekspertu komisijas sēdēs (janvārī, februārī, martā, aprīlī, maijā). Šīs aktualitātes un biežāk uzdotos interesentu jautājumus konsultantes regulāri apkopo LVA mājaslapā sadaļā „Biežāk uzdotie jautājumi”.

Aizvien vairāk jāsniedz plašākas populārzinātniskas atbildes uz žurnālistu jautājumiem, par kuriem ir nepilnīga, pretrunīga informācija vai kuri līdz šim valodas praksē nav atbildēti vispār (citvalodu pseidonīmu pareizrakstība, netradicionāli saīsinājumi, abreviatūras, strīdīgi ortogrāfijas jautājumi u.tml.). Arī šīs atbildes ar LVA valodas konsultantu komentāriem vai ieteikumiem tiek publiskas plašsaziņas līdzekļos.

2009. gadā ievērojami paplašinājusies sadarbība ar latviešu valodas pedagogiem:

- aprīlī un maijā vadīti latviešu valodas skolotāju tālākizglītības kursi Rīgas Izglītības un informatīvi metodiskajā centrā „Mūsdienu latviešu valodas lietojums un valodas kultūras jautājumi”;
- 18. augustā vadītas nodarbības LVA LAT 2 skolotājiem rīkotajosursos „Mazākumtautību skolotāju profesionālās kompetences pilnveide izglītības satura īstenošanai latviešu valodā” Rīgas Ukrainu vsk.;
- 5. un 28. oktobrī Rīgas Izglītības un informatīvi metodiskajā centrā rīkotajās pedagogu metodiskajās dienās vadītas nodarbības latviešu valodas skolotājiem par valodas kultūras jautājumiem un preses valodu.

2009. gadā dubultojies lingvistisko ekspertīžu skaits: sniegti 35 lingvistiskie atzinumi un desmit ekspertīzes. (2008. gadā – attiecīgi 46 lingvistiskie atzinumi un piecas ekspertīzes.) Ja pirms pāris gadiem Latvijas tiesu sistēmā tas bija neierasts un jauns veids, kad pieredze tiek lūgta LVA speciālistiem, 2009. gadā tā bija ierasta juristu prakse.

Valsts valodas apguves un lietošanas popularizēšana, sabiedrības līdzdalība valsts valodas politikas īstenošanā

Grāmatas „Mana valoda ir mans gods” izstrāde un izdošana. Šis krājums ir skolu jaunatnes veltījums Latvijai 90. dzimšanas dienā. Krājumā apkopoti „Eiropas Valodu diena 2008” konkursu labāko darbu fragmenti. 2008. gadā Latvijas vispārīgizglītojošo skolu 1.–4. klašu skolēni piedalījās zīmējumu konkursā „Ai, tēvu zemīte, tavu jaukumiņu”, bet 5.–12. klašu skolēni – literāro darbu konkursā „Mana valoda ir mans gods”.

LVA. *Mana valoda ir mans gods*. Sast. B. Moļņika. Rīga, 2009. 82 lpp.

Publikāciju kopa „Mūsu valodas zaļais koks”. Jau astoto reizi LVA projektu konkursā „Valsts valodas attīstība atbalstīja SIA „Lauku Avīze” iesniegto **projektu „Mūsu valodas zaļais koks”**.

Šoreiz tās bija 12 valodas jautājumiem veltītas lappuses (no 16. februāra līdz 16. septembrim), kurās laikraksta darbinieki iepazīstināja savus lasītājus ar dažādām valodas aktualitātēm, pētījumiem, viedokļiem un skaidrojumiem.

Minētajās valodas jautājumiem veltītajās lappusēs interviju un publikāciju, kā arī komentāru formā sniegta informācija:

- par Starptautiskās dzimtās valodas dienas (21. februārī) un Eiropas Valodas dienas (26. septembris) norisi Latvijā;
- par Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas docētāju izstrādāto 4 valodu tulkojošo vārdnīcu un Prāgas Kārļa universitātes Filozofijas fakultātes docētāju darbu pie latviešu - čehu valodas vārdnīcas izstrādi;
- par Liepājas Universitātē un Rēzeknes Augstskolā veiktajiem pētījumiem;
- par latviešu valodas kā svešvalodas apguvi ārzemēs, piemēram, Tartu Universitātē;
- par latviešu valodas apguvi diasporā;
- par valodas prasmes pārbaudes (atestācijas) norisi un problēmām;
- par valsts valodas lietojumu un valodas inspektorū darba rezultātiem;
- par digitālo latviešu valodas mācību metodisko līdzekļu izstrādi;
- par jaunākajām izdotajām grāmatām latviešu valodas izpētes un prakses jomā un daudziem citiem aktuāliem valodas jautājumiem.

Seminārs „VVA jaunāko pētījumu un atbalstīto projektu rezultāti”

2009. gada 16. aprīlī LVA rīkoja semināru „LVA jaunāko pētījumu un atbalstīto projektu rezultāti”. Pēc LVA direktora J. Valdmaņa ziņojuma par Aģentūras darba rezultātiem klātesošie ar interesi noklausījās Rēzeknes Augstskolas docentes S. Lazdiņas uzstāšanos „Valodas Austrumlatvijā (etnolingvistiskais aspekts): pētījuma norise un rezultāti”. LVA vecākā speciālistes G. Kļava un Ē. Pičukāne savukārt iepazīstināja ar sociolingvistiskā pētījuma „Latviešu valodas prasme un lietojums augstākajā izglītībā: izglītības reformas rezultāti” secinājumiem.

Savukārt Liepājas Universitātes asociētā profesore L. Lauze stāstīja par aktuāliem latviešu valodas prakses jautājumiem, kas apkopoti LVA regulāri izdotajā populārzinātnisko rakstu krājumā „Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi” 4. numurā. Seminārā par D. Ē. Džozefa grāmatas „Valoda un politika” izdevumu runāja apgāda „Zinātne” valdes priekšsēdētāja I. Segliņa un redaktore I. Jansone. Noslēgumā LVA projektu vadītāja V. Līcīte informēja par vēl vienu LVA izdevumu „Mana valoda ir mans gods”, kur apkopoti 2008. gada Eiropas Valodas dienas skolēnu zīmējumu konkursa un literāro darbu konkursa labākie darbi.

Starptautiskais dzimtās valodas dienai veltītais pasākumu cikls. LVA sadarbībā ar UNESCO LNK rīkoja plašu Starptautiskajai dzimtās valodas dienai veltītu pasākumu ciklu. Akcijas „Pirmais vārds” mērķis ir vienot dažādu paaudžu cilvēkus, atjaunojot stāstīšanas tradīciju, pilnveidot bērnu, viņu vecāku, vecvecāku u. c. ģimenes locekļu sociālās prasmes un valodas kompetenci (klausīties prasmi un stāstītprasmi).

- **2009. gada 21. februārī notika Starptautiskajai dzimtās valodas dienai veltītās akcijas atklāšanas pasākums „Pirmais vārds”.** Tā rīkošanā LVA un UNESCO LNK palīdzēja arī Rīgas Skolēnu pils un Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija. Pasākuma sākumā ar priekšnesumu uzstājās Rīgas Skolēnu pils bērnu teātris „Zīļuks”. Pēc tam bērni kopā ar vecākiem un pirmsskolas vecuma bērnu izglītošanas centra „Mazais prātnieks” audzinātājiem darba grupās atcerējās savus pirmo nozīmīgo vārdu stāstus, kurus vēlāk vārdu un notikumu mīklu formā parādīja kā priekšnesumus citiem.

2009. gada pavasarī ikviena Latvijas pirmsskolas izglītības iestāde un vispārējās izglītības iestāde, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmas, tika aicināta piedalīties akcijā „Pirmais vārds”, rīkojot pasākumus iestādes audzēkņiem, viņu vecākiem un vecvecākiem, māsām un brāļiem. Dalībai akcijā kopā pieteicās 75 pirmsskolas izglītības iestādes un vispārējās izglītības iestādes, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmas.

- **Pētniecisko un projektu darbu izstrāde, kas veltīta starptautiskajai dzimtās valodas dienai veltīts zinātniski.** Aicinājumam iesaistīties šajā izstādē atsaucās 14 Latvijas vispārējās un profesionālās izglītības iestādes.

Tas bija rosinājums veikt mācību pētījumus, īstenojot mācību projektu darbus, rakstīt mācību radošos darbus, domāt, meklēt, rast atbildes un tās apkopot. Tāpat galvenais – mācīties - iepazīt, izziņāt savu un citu runāto valodu, censties izprast valodā notiekošo, iemīlēt valodu, ieraudzīt tajā sevi kā spogulī).

Iesūtītie darbi tika sakārtoti vienotā elektroniskā izdevumā „Starptautiskās dzimtās valodas diena. Radošie un zinātniskie darbi, mācību projektu rezultāti”.

- **2009. gada 27. februārī Bauskas rajona Vecumnieku sākumskolas un vidusskolas projektu nedēļas noslēguma pasākumi.** Skolēnu projektu rezultāti skaidri apliecināja cieņpilno attieksmi pret latviešu valodu, viņu ieinteresētību valodas pilnīgošanā un kopšanā, kā arī liecināja par radošu un mūsdienīgu pieeju valodas izziņāšanā.

- **No 2009. gada 9. februāra līdz 1. martam LVA mājaslapā www.valoda.lv rīkoja viktorīnu, kas veltīta Starptautiskās dzimtās valodas dienai.** Dalībnieki viktorīnas 3 kārtās tika aicināti atbildēt uz dažādiem jautājumiem, piemēram, cik aptuveni pasaulē ir valodu, kurā valodā ir pat 70—75% aizguvumu, kurā Eiropas valodā atsevišķiem vārdiem var būt līdz pat 30 ločījumu vai kuras mazākumtautību valodas paralēli valsts valodai var apgūt Latvijas vispārīzglītojošajās skolās un kura Latvijas pirmiedzīvotāju valoda tiek aizsargāta ar likumu u.tml. Aktīvākie viktorīnas dalībnieki bija skolēni. Citās vecuma grupās lielāku interesi izrādīja humanitārajā jomā strādājošie.
Vislabāko erudīciju apliecināja Jana Butāne – Daugavpils Universitātes maģistrantūras programmas „Latviešu filoloģija” 2. kursa studente. 2. un 3. vietas ieguvēji – Toms Frolovs un Margarita Želve. Viktorīnā piedalījās arī Talsu rajona Pūņu pamatskolas 6. klase ar skolotāju Inu Upneri.
- **Starptautiskajā lasītprasmes dienā 8. septembrī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā tika atklāta pirmsskolas vecuma bērnu darbu izstāde.** Izstādē bija apskatāmi akcijas „Pirmais vārds” pasākumu laikā tapušie bērnu darbi, kas atspoguļo viņu valodas apguves un izpratnes pieredzi. Darbus izstādei iesūtīja 36 izglītības iestādes.

Foto: L. Ieviņa, LNB, 2009

- **Starptautiskajai dzimtās valodas dienai un Eiropas Valodu dienai veltīta zinātniskā konference „Pirmais vārds” notika 2009. gada 25. septembrī.** To LVA rīkoja sadarbībā ar Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmiju.

Foto: L. Ieviņa, LNB, 2009

Konference tika veltīta valodu (lielākoties dzimtās un otrās valodas) apguves jautājumiem pirmsskolā, valodas apguves procesiem bērniībā. Referātus par šiem jautājumiem lasīja RPIVA docētāji (S. Tūbele, D. Markus, A. Kauliņa, A. Tauriņa), Daugavpils pilsētas Izglītības pārvaldes Bilingvālās izglītības centra vadītāja S. Mickeviča, ar savu pieredzi valodas mācīšanā pirmsskolā iepazīstināja pirmsskolas izglītības iestāžu metodīķes un audzinātājas (A. Bāliņa, I. Krīgere, L. Balčūne), savukārt rakstnieks A. Jundze dalījās savās pārdomās par valodas kā fantāzijas avota lomu datorlaikmetā.

Konferencē piedalīties tika aicināti pirmsskolas izglītības iestāžu un vispārējās izglītības iestāžu audzinātāji, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmas, novadu un pilsētu

izglītības pārvalžu metodiķi pirmsskolas izglītības jomā, Latvijas augstskolu, valsts un nevalstisko institūciju un organizāciju, kā arī plašsaziņas līdzekļu pārstāvji u.c. pirmsskolas izglītībā ieinteresētās personas.

- **Pirmsskolas vecuma bērnu darbu ceļojošā izstāde „Pirmais vārds”** (24.11.–22.12.2009.). Pateicoties izstādes apmeklētāju, akcijas dalībnieku, kā arī Latvijas Nacionālās bibliotēkas un LNB Bērnu literatūras centra ieinteresētībai un UNESCO LNK aktivitātei Ventpils bibliotēkā, Talsu Bērnu bibliotēkā, Rīgas CB Bērnu literatūras nodaļā un Alūksnes bibliotēkā bija apskatāma pirmsskolas vecuma bērnu darbu ceļojošā izstāde „Pirmais vārds”.

Informācija par Starptautiskajai dzimtās valodas dienai veltīto pasākumu norisi regulāri tika publicēta IZM elektroniskajā informatīvajā izdevumā (sk. 30.01.2009. Nr. 11, 15. lpp.; 27.02.2009. Nr. 12, 21. lpp.; 31.03.2009. Nr. 13, 16. lpp.).

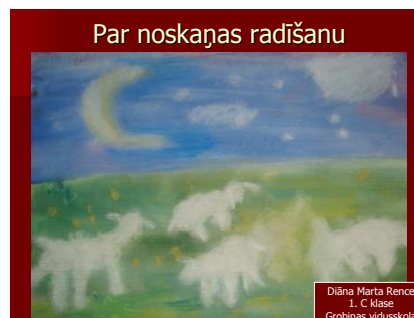
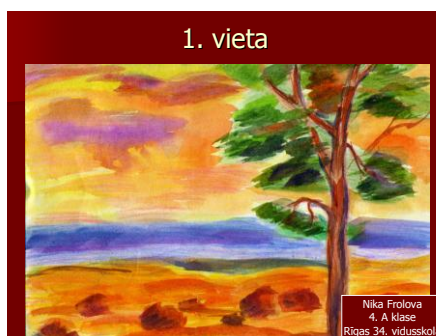
Eiropas Valodu dienas 2009 pasākumi. Katru gadu 26. septembrī Eiropas Padomes dalībvalstis atzīmē Eiropas Valodu dienu, kad tiek pievērsta īpaša uzmanība Eiropas valodām, valodu daudzveidībai un to apguvei.

Tie ir arī latviešu valodas – ne tikai kā dzimtās valodas un tautas gara vērtības, bet arī kā Eiropas Savienības oficiālās valodas – svētki. Šī ikgadējā pasākuma mērķis ir parādīt valodu dažādību un daudzveidību, veicināt valodu apguvi, kā arī iedrošināt cilvēkus mācīties valodas visa mūža garumā. Eiropas Valodu dienas pasākumi Latvijā katru gadu gūst arvien lielāku atsaucību, un to norisē iesaistās plaša sabiedrība – skolēni, studenti, skolotāji, augstskolu pedagogi, valodnieki un daudzi citi. LVA ir Eiropas Komisijas apstiprinātā atbildīgā institūcija, kas Latvijā organizē Eiropas Valodu dienu. Pasākumi notiek sadarbībā ar daudzām citām institūcijām, kuru skaits katru gadu pieaug, un arī svētki izvēšanas arvien plašāki. Šogad Eiropas Valodu dienas 2009 pasākumu plānā pirmo reizi bija paredzēti 20 pasākumi. Jāatgādina, ka visi Eiropas Valodu dienas 2009 pasākumi ir bez maksas.

Sadarbības partneri: Eiropas Komisijas pārstāvniecība Latvijā, valodu skola „Skrivaneck Baltic”, Francijas Kultūras centrs, Dānijas Kultūras centrs, Gētes institūts, Latvijas Valodu skolotāju asociācija, UNESCO, Latvijas Itāļu valodas pasniedzēju asociācija, „Latvijas Avīze”, Akadēmisko programmu aģentūra, Valodu mācību centrs, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija, Itāļu valodas un kultūras biedrība „Dante Alighieri”, Ungārijas Republikas vēstniecība, Čehijas Republikas vēstniecība, Nordistikas centrs, Līvu kultūras biedrība, t/c Alfa, Latvijas Universitāte, Latvijas Esperanto asociācija, Rīgas Lietuviešu vidusskola.

- **Zīmējumu konkurss 1.–4. klašu skolēniem „Skaista mana tēvu zeme par visām zemītēm”.** LVA konkursu izsludināja 2009. gada 21. Septembrī. Katras skolas labākos darbus varēja iesniegt LVA līdz 18. novembrim. Kopā saņemts 331 zīmējums no dažādām Latvijas skolām. Zīmējumu konkursam iesniegtos darbus vērtēja pēc atbilstmes tematam, radoša risinājuma un oriģinalitātes. Zīmējumu konkursa žūrijas komisijā – LVA pārstāvji un Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas pārstāvji – bija patiesi aizkustināti par skolēnu talantu un savas zemes mīlestību.

- **Literāro darbu konkurss 5. – 12. klašu skolēniem „Iedezies par savu tautu, valsti un valodu!”.** Kopā saņemti 174 literārie darbi, kas tika vērtēti 3 klašu grupās:
5.–6. klašu grupā 36 skolēnu darbi;
7.–9. klašu grupā 63 skolēnu darbi;
10.–12. klašu grupā 74 skolēnu darbi.

Literāros darbus vērtēja pēc atbilstmes tematam, radošuma un oriģinalitātes, kā arī prasmes paust savas domas koptā latviešu valodā. Literāro darbu konkursa žūrijas komisijā bez LVA pārstāvjiem piedalījās arī UNESCO Latvijas Nacionālās komitejas, Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā un tulkošanas biroja „Skrivanek” pārstāvji. Ieskatam fragmenti no skolēnu darbiem.

Atļauj.

Atļauj sev mazdrusciņ... iedegties.

Tev nav jāmirdz, lai citi apžilbtu,

Tev jāmirdz, lai citi sajustu.

(Ance Šatrovska, Vecpiebalgas vidusskolas 9. klases skolniece)

Mana valsts ir atdzimusi uz cilvēku asinīm. Mana valsts ir augusi uz mūsu sapņiem. bet kas notiek tagad?..

(Ieva Lukševica Kuldīgas pamatskolas Basu filiāles 8. klases skolniece)

Es šobrīd nedegu, bet klusi kvēloju. Man nevajag skaļus vārdus, ekstremālas rīcības un pompozus pasākumus, lai nodemonstrētu citiem savu patriotismu. Man nevienam nekas nav jāpierāda. Lai kur mani kādreiz aizvestu dzīves līkloči, es vienmēr palikšu es. Latviete.

(Elizabete Ladeiko, Jēkabpils 3. vidusskolas 10. a klases skolniece)

- **Viktorīna „Valodas pētnieks”.** Turpinot iepriekšējo gadu tradīciju, laikrakstā „Latvijas Avīze” tika rīkota erudīcijas viktorīna Latvijas iedzīvotājiem par valodām pasaulē. Viktorīnā uz 14 jautājumiem atbildēja 60 dalībnieki.
- **Konkurss „Valodu karuselis”.** Eiropas Valodu dienas 2009 nedēļā katru dienu radio „Skonto” skanēja konkursa jautājums kādā no Eiropas valodām, piemēram, dāņu, zviedru, franču, norvēģu u.c. Klausītājiem bija iespēja parādīt, ko šie izteicieni nozīmē latviski. Erudītākie klausītāji balvā saņēma minētās valodas mācību līdzekļus un vārdnīcas.
- **Bilingvālie dzejas lasījumi Gulbenē.** Eiropas Valodu dienas pasākumi 2009 pirmo reizi notika ne tikai Rīgā, bet arī reģionos. Dzejas koncertturnejā, iepazīstinot klausītājus ar valodas liriskāko daļu, devās grieķu-latviešu, franču-latviešu, vācu-latviešu, ungāru-latviešu, spāņu-latviešu un armēņu-latviešu valodas pratēji un entuziasti. Muzikālu noskaņu palīdzēja radīt ģitārists Filips Muntikovs. Pasākums notika Gulbenes bibliotēkā.
- **Bilingvālie dzejas lasījumi Valmierā.** Muzikālajā dzejas vakarā Valmieras bibliotēkā varēja klausīties dzejas priekšlasījumus sešās valodās: grieķu-latviešu, franču-latviešu, vācu-latviešu, ungāru-latviešu, spāņu-latviešu un armēņu-latviešu valodā.
- **Bilingvālie dzejas lasījumi Jelgavā.** Jelgavas novada Domē muzikālie dzejas lasījumi notika sešās valodās: grieķu-latviešu, franču-latviešu, vācu-latviešu, ungāru-latviešu, spāņu-latviešu un armēņu-latviešu valodā.
- **Konference „Tehnoloģijas valodu apguvē”.** LU Mazajā aulā notika augstskolu studentu labāko pētniecisko darbu priekšlasījumi par tehnoloģijām valodu apguvē. Interesenti varēja iepazīties ar jaunākajiem pētījumiem, piedalīties to izvērtēšanā, apspriešanā un nākamā gada pētījumu tēmu izvirzīšanā. Šo pasākumu organizēja Latvijas Valodu skolotāju asociācija.
- **„Valodas kafejnīca”.** Eiropā pazīstamā iniciatīva – vienas valodas pratējiem tikties kafejnīcā un neformālā gaisotnē sarunāties – tiek popularizēta arī Latvijā, šoreiz – angļu valodā. Pasākuma tēma „Padziļinātu zināšanu ieguvumi valodas apguvē”. Pasākums „Berga bazārā” sadarbībā ar Valodu mācību centru.
- **Dāņu nacionālo filmu vakars.** Nacionālo filmu vakarā bija iespēja iepazīties ar dažādu Eiropas valstu filmām. Kinoteātrī „K-Suns” apmeklētāji varēja noskatīties dāņu filmu „Cīnītāja” ar angļu subtitriem un sinhrono tulkojumu austiņās latviešu valodā. Pasākums notika sadarbībā ar Dānijas kultūras institūtu.
- **Vācu nacionālo filmu vakars.** Gētes institūtā skatītājiem tika piedāvāta vācu filma ar latviešu subtitriem „Skrien, Lola, skrien”. Pasākums notika sadarbībā ar Gētes institūtu.
- **Franču nacionālo filmu vakars.** Francijas Kultūras centrā bija iespēja noskatīties franču mākslas filmu „Mīlestības un nejausības spēles”. Filmā varēja izbaudīt franču valodas skanējumu, savukārt subtitri bija latviešu valodā. Pasākums notika sadarbībā ar Francijas Kultūras centru.
- **Čehu nacionālo filmu vakars.** Čehu filmu „Burvju rīkstīte” piedāvāja valodu skola „Skrivanek Baltic” un Čehijas Republikas vēstniecība. Filma tika demonstrēta čehu valodā ar subtitriem latviešu valodā.

- **„Valodu degustācijas”**. Pirmo reizi notika publisks un interaktīvs pasākums „Valodu degustācijas”. Tirdzniecības parka „Alfa” apmeklētājiem tika piedāvāta iespēja „degustēt” dažādas valodas, t.i. noteikt, kurā valstī viņi neapjuktu un prastu nopirkt nepieciešamos produktus. Pasākumā ar lielu aizrautību piedalījās 130 dalībnieku. Katrs dalībnieks piedalījās izlozē, un uzvarētājs ieguva iespēju izvēlēto valodu apgūt bez maksas. Pasākums notika sadarbībā ar valodu skolu „Skrivanek Baltic”.
- Eiropas Valodu dienas 2009 tika noslēgtas ar diviem pasākumiem: **pirmsskolas vecuma bērnu darbu izstādi „Pirmais vārds”** un **zinātnisko konferenci „Pirmais vārds”** (sk. informāciju pie Starptautiskās dzimtās valodas dienas).
- **Eiropas Atzinības zīmes valodu apgūvē piešķiršana**. Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijā notika Eiropas Atzinības zīmes valodu apgūvē uzvarētāju apbalvošana. Eiropas Atzinības zīme valodu apgūvē (EAZVA) ir Eiropas Savienības iniciatīva, kas dalībvalstīs tiek pasniegta kopš 1998. gada. Latvijā šī zīme tiek piešķirta kopš 2002. gada. Šīs iniciatīvas mērķis ir meklēt un atrast jaunas, oriģinālas, citās valstīs un valodās pārņemamas svešvalodu apguves metodes un paņēmienus. Pieteikties konkursam var jebkura iestāde vai persona, kas īsteno EAZVA mērķim atbilstošu valodu apguves projektu. Pasākums notika sadarbībā ar Akadēmisko programmu aģentūru.
- **„Spāņu kultūras vakars”**. Spāņu nacionālais kultūras vakars ar dziesmām, dzeju un dejām saistīja plašu interesentu loku. Pasākumu organizēja Valodu skola „Skrivanek Baltic”.
- **Valodu darbnīcas – „Iepazīsti valodas”**. Valodu darbnīcās bija iespēja iepazīties ar 18 valodām: spāņu, lietuviešu, igauņu, vācu, franču, angļu, grieķu, ungāru, itāļu, īslandiešu, dāņu, norvēģu, armēņu, esperanto, lībiešu, latviešu un zviedru valodu. Ikviens interesents varēja iepazīties ar izvēlēto valodu, dzirdēt tās skanējumu, uzzināt nacionālās īpatnības un saprast, vai vēlas šo valodu mācīties padziļināti. Valodu darbnīcās iepriekš pieteicās 145 dalībnieki. Pasākums notika Rīgas Valsts 1. ģimnāzijā.
- **Eiropas Valodu dienas 2009 noslēguma pasākums un apbalvošana**. Noslēguma pasākumā apbalvouja Valodu darbnīcu atraktīvākos un aktīvākos dalībniekus, kā arī viktorīnas „Valodas pētnieks” uzvarētājus.

Sadarbība ar starptautiskajām institūcijām valodas politikas jomā

Eiropas Nacionālo valodu institūciju federācija LVA ir Eiropas Nacionālo valodu institūciju federācijas (*European Federation of National Institutions for Language, EFNIL*) biedrs. 2009. gada 4.–7. aprīlī Dublinā (Īrijā) notika 7. gadskārtējā *EFNIL* konference „Oficiālās/valsts valodas attieksmes ar minoritāšu un reģionālajām valodām Eiropā” un Ģenerālā asambleja, kurā piedalījās arī LVA direktors profesors Jānis Valdmanis.

Konferences darba sesiju laikā tika aplūkoti tādi Latvijas valodas politikā nozīmīgi jautājumi kā:

- valodu koeksistences teorija juridiskajā un sociolingvistiskajā aspektā,
- valodas politikas prakse un problēmas Eiropas valstīs,
- aktualitātes valsts valodas attieksmēs ar minoritāšu resp. reģionālajām valodām dažādās valstīs,
- Eiropas valodu monitoringa nepieciešamība un īstenošanas iespējas,
- jautājums par efektīvas sadarbības iespējām starp Eiropas Savienības institūcijām valodas politikas jomā.

ESF projekts „Atbalsts valsts valodas apguvei un bilingvālajai izglītībai” (vienošanās Nr.2008/0003/1DP/1.2.1.2.1/08/IPIA/VIAA/002) (turpmāk – projekts). Projektā 2009. gadā tika īstenoti pasākumi, kas sniedza metodisku atbalstu pedagogiem vispārējā un sākotnējā profesionālajā izglītībā valsts valodas mūsdienīgai apguvei un bilingvālo mācību sekmīgai īstenošanai.

Aktivitāte **„Valsts valodas programmu pilnveide, mācību materiālu izstrāde pilnveidotajam mācību saturam un to aprobācija”**. 22. oktobrī tika izveidota darba grupa, kurā vadošie nozares speciālisti izstrādāja priekšlikumus pamatzglītības otrā posma (7. – 9. klase) mācību priekšmeta “Latviešu valoda un literatūra” mazākumtautību izglītībā standarta grozījumiem. Šajā aktivitātē 10. novembrī tika uzsākts pētījums „Valsts valodas apguves kvalitāte mazākumtautību skolās”, lai noskaidrotu latviešu valodas apguves kvalitāti mazākumtautību skolās visā Latvijā.

Aktivitāte **„Valsts valodas programmu pilnveide, mācību materiālu izstrāde pilnveidotajam mācību saturam un to aprobācija”**. 2009. gada 16. novembrī tika izveidota darba grupa, kurā vadošie nozares speciālisti izstrādāja vispārējās izglītības pedagogu tālākizglītības programmu, kas ir paredzēta 80 LAT2 un bilingvālo mācību un metodisko līdzekļu autoriem. Savukārt 16. decembrī LVA notika diskusija „Mācību grāmatu autoru kompetences un zinātība”, ar kuru tika uzsākts darbs pie mācību un metodisko līdzekļu autoru profesionālās pilnveides programmas. Šāda programma Latvijā ir izveidota pirmo reizi, un tā ir saskaņota Izglītības un zinātnes ministrijā (IZM). Mācību un metodisko līdzekļu autoru profesionālās pilnveides programmas darba grupā strādāja Arvils Šalme, Zenta Anspoka, Līgita Grigule, Vita Kalnbērziņa un Guna Svence. Programmas izveides rezultātā 2010. gada sākumā tiks uzsākts darbs autoru profesionālās pilnveides kursu organizēšanā.

Aktivitāte **„Mācību un metodisko līdzekļu izveide latviešu valodā un literatūrā”**. 24. oktobrī LVA tika organizēta diskusija par mācību un metodiskajiem līdzekļiem latviešu valodā un literatūrā, kurā latviešu valodas un literatūras skolotāji, mācību spēki no dažādām Latvijas mācību iestādēm tika iepazīstināti ar projekta aktualitātēm. Vienlaikus tika izvērtēti līdz šim izdotie mācību un metodiskie līdzekļi, apzinātas aktuālākās problēmas šajā jomā.

28. oktobrī tika izveidota darba grupa, kurā mācību līdzekļu autori veidos sešus mācību līdzekļus skolām, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmu: „Tekstveide 7.–9. klasei”, „Leksikoloģija 7.–9. klasei”, „Literatūra. Darba burtnīca 7. klasei”, „Literatūra. Darba burtnīca 8. klasei”, „Literatūra. Darba burtnīca 9. klasei”. Darbības rezultātā 28. novembrī ar darba semināru tika uzsākta minēto mācību līdzekļu izstrāde, savukārt 30. decembrī jau tika iesniegtas minēto mācību līdzekļu koncepcijas.

Aktivitāte **„Mācību un metodisko līdzekļu izveide bilingvālajai izglītībai”**. 6. novembrī tika izveidota darba grupa, kurā mācību līdzekļu autori veido septiņus mācību līdzekļus bilingvālajām mācībām vispārējā izglītībā 7. – 9. klasēm: ģeogrāfijā, vēsturē, matemātikā, fizikā, ķīmijā, bioloģijā un sociālajās zinībās. Savukārt 16. oktobrī LVA notika diskusija par bilingvālajā izglītībā nepieciešamajiem mācību un metodiskajiem līdzekļiem. Diskusijā piedalījās bilingvālo mācību skolotāji, mācību un metodisko līdzekļu autori.

Lai aktualizētu bilingvālās izglītības lomu un tālāko attīstību Latvijā, 15. janvārī LVA notika diskusija „Daudzvalodība kā izglītības rezultāts ES pamatnostādnēs un Latvijas

izglītības sistēmā”. Diskusijā piedalījās G. Vasiļevskis, VISC vadītājs, I. Druvieta, LU profesore, Z. Sneibe, IZM Valsts valodas politikas nodaļas vadītāja, R. Alijevs, Rīgas klasiskās ģimnāzijas direktors, L. Plociņa, Daugavpils pilsētas Bilingvālās izglītības metodiskā centra metodiķe un V. Vaivade, LVA Izglītības daļas metodiķe. Diskusijā tika runāts par Latvijas izglītības politiku saistībā ar EP rekomendācijām valodu apguvē „Eiropas kopējās pamatnostādnes valodu apguvē: mācīšanās, mācīšana, vērtēšana”, par aktuālāko bilingvālās izglītības pieredzi Latvijā, tās pieejamību, kā arī par bilingvālās izglītības kvalitatīvu attīstību Latvijā, uzdevumiem, plānoto atbalstu bilingvālās izglītības īstenotājiem.

28. decembrī tika izveidota darba grupa, kurā autori veidoja metodisko līdzekli „Rakstītprasmes attīstība latviešu valodā mācību priekšmetos”. Tādējādi tika uzsākts aktīvs darbs pie jaunu mācību un metodisko līdzekļu izveides bilingvālajā izglītībā.

Aktivitāte „**Elektronisko mācību resursu izveide un aprobācija**”. 28. decembrī tika izveidota darba grupa, kurā tiks veidoti elektroniskie mācību resursi latviešu valodai un literatūrai: viens elektronisks mācību resurss (multimediju disks) literatūrā vidusskolām un elektroniskie mācību līdzekļi 7.–9. klasei darbam ar interaktīvo tāfeli. Lai izzinātu citu valstu pieredzi, 4. decembrī LVA notika diskusija par mācību līdzekļu satura izmantošanas iespējām darbā ar interaktīvo tāfeli. Diskusijā projekta dalībnieki iepazīna Vācijas un Latvijas pieredzi – kā izmantojot modernās tehnoloģijas, dažādot un pilnveidot mācību satura apguvi. Savukārt 18. decembrī LVA notika pieredzes apmaiņas seminārs „Elektronisko mācību materiālu veidošanas tehniskās iespējas”, kurā projekta dalībnieki iepazīnās un izvērtēja Latvijas pieredzi elektronisko mācību materiālu veidošanā, tehniskās nepieciešamības un iespējas.

Lai uzsāktu darbu pie minētā mācību resursa izveides 8. janvārī LVA notika darba seminārs “Elektronisko mācību resursu izveide”. Darba seminārā tika runāts par LVA izstrādātajām mācību grāmatām un mācību līdzekļiem, interaktīvo mācību resursu izveides autoru izglītošanu, kā arī sniegts pārskats par mācību satura tēmām jaunajās latviešu valodas mācību grāmatās 7. – 9.klasēm.

Vērtējot minēto aktivitāšu kvalitāti, var secināt, ka pasākumi tika veikti atbilstoši darba plānojumam, iesaistot noteikto mērķa auditoriju, kā arī līdztekus aktualizējot elektronisko mācību līdzekļu nepieciešamību latviešu valodas apguvē.

Paralēli projektā veikti arī sabiedrisko attiecību un publicitātes pasākumi – izstrādāta projekta vizuālā identitāte, veidotas publikācijas nacionālajos un reģionālajos medijos, organizēta preses konference, kā arī izstrādāti drukātie materiāli projekta popularizēšanai.

Normatīvais pamatojums: 2008. gada 30. septembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 816 „Noteikumi par darbības programmas: Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.2.1.2.1. apakšaktivitātes „Vispārējās vidējās izglītības satura reforma, mācību priekšmetu, metodikas un mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmas uzlabošana” pirmo projektu iesniegumu atlases kārtu”.

Budžeta informācija

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	-	342 786	316 382
1.1.	dotācijas	-	248 524	248 524
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	94 262	67 858
2.	Izdevumi (kopā)	-	334 529	315 182
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	-	334 529	315 182
2.1.1	Kārtējie izdevumi	-	334 529	315 182
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	1200	1200

Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētais projekts „Atbalsts valsts valodas apguvei un bilingvālajai izglītībai”

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	-	36844.00	36844.00
1.1.	dotācijas	-	36844.00	36844.00
2.	Izdevumi (kopā)	-	36844.00	36844.00
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	-	36844.00	36844.00
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	-	36844.00	36844.00

ES struktūrfondu projekts „Skolotājs starpkultūras telpā”

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	-	41 223	39 860
1.1.	dotācijas	-	41 223	39 860
2.	Izdevumi (kopā)	-	41 223	39 860
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	-	41 223	39 860
2.1.1.	pārējie uzturēšanas izdevumi	-	41 223	39 860

Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instruments un Norvēģijas valdības divpusējais finanšu instruments

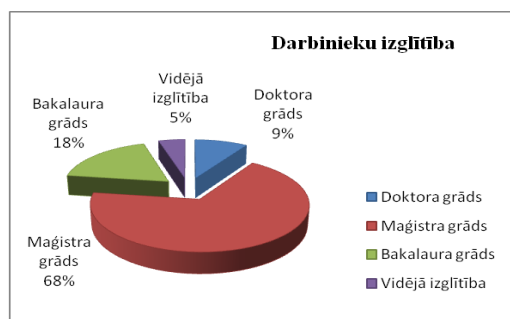
Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	-	39 726	37 205
1.1.	dotācijas	-	39 726	37 205
2.	Izdevumi (kopā)	-	39 726	37 205
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	-	39 726	37 205
2.1.1.	pārējie uzturēšanas izdevumi	-	39 726	37 205

LVA personāls

2009. gadā LVA nolikumā noteiktās funkcijas un uzdevumus īstenoja 22 darbinieki. 21 darbiniekam jeb 95 % no LVA strādājošajiem ir augstākā izglītība, tajā skaitā diviem darbiniekiem ir doktora grāds, 15 darbiniekiem ir maģistra grāds, četriem darbiniekiem ir bakalaura grāds, bet vienam darbiniekam ir vidējā speciālā izglītība.

LVA darbinieku izglītība

Doktora grāds	2	9%
Maģistra grāds	15	68%
Bakalaura grāds	4	18%
Vidējā izglītība	1	5%

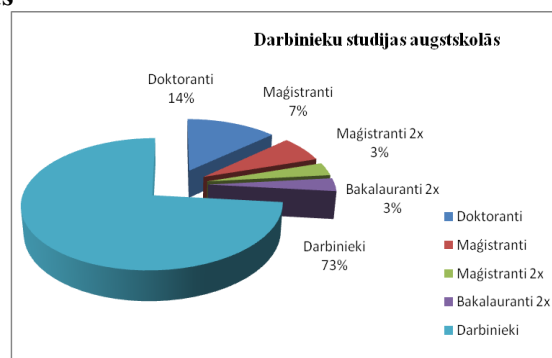

Astoņi darbinieki turpina studijas augstākajās mācību iestādēs. Latvijas Universitātes doktorantūrā studē četri darbinieki, no tiem trīs darbinieki studē Humanitāro zinātņu fakultātē Valodniecības doktora studiju programmā, promocijas darbu tēmas: „Latvijas preses valodas raksturojums (1986-2010): sociolingvistiskais aspekts”, „Instrumentālis latviešu valodas locījumu sistēmā”, „Migrācijas procesu sociolingvistiskie aspekti”. Viens darbinieks studē Latvijas Universitātes Pedagoģijas psiholoģijas un mākslas fakultātes Pedagoģijas doktora studiju programmā, promocijas darba tēma „Mazākumtautību izglītības potenciāla izmantošana trešo valstu valstspiederīgo izglītībā”.

Latvijas Universitātē Humanitāro zinātņu fakultātē Baltijas Jūras reģiona maģistra studiju programmā studē divi darbinieki. Savukārt otru augstāko izglītību iegūst divi darbinieki. Viens darbinieks studē Rīgas Juridiskajā augstskolā maģistra studiju programmā „Jurists lingvists” un viens darbinieks Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes Tiesību zinātnes studiju programmā.

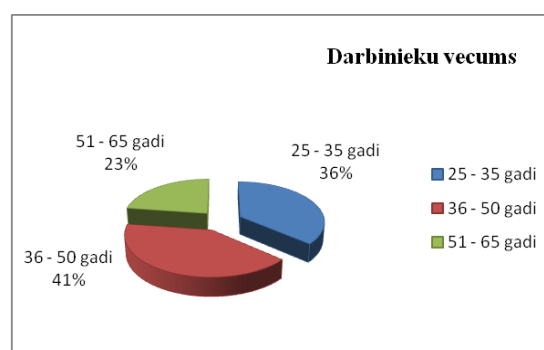
LVA darbinieku studijas augstskolās

Doktoranti	4	14%
Maģistranti	2	7%
Maģistranti 2 x	1	3%
Bakalauranti 2 x	1	3%
Darbinieki	22	73%

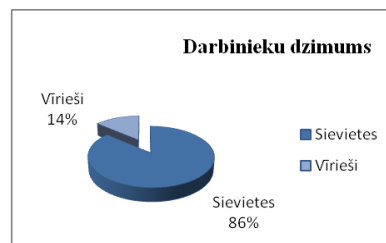
LVA darbinieku vecums

25 – 35 gadi	8	36%
36 – 50 gadi	9	41%
51 – 65 gadi	5	23%

LVA darbinieku dzimums

Sievietes	19	86%
Vīrieši	3	14%

2009.gadā profesionālās zināšanas un prasmes LVA darbinieki papildināja ārvalstu pieredzes apmaiņas braucienos, semināros, konferencēs, darba grupu sanāksmēs un citu veidu mācībās.

- 2009. gada 1.–4. aprīlis, Lisabona (Portugāle). Eiropas Padomes seminārs „Kā mācīt un mācīties valsts valodu tiem, kam tā nav dzimtā valoda: sociāli – kulturālā pieeja” (*How to teach and learn a country’s official language for those with a different mother tongue: a socio-cultural inclusion approach*) sadarbībā ar Portugāles Ģenerāldirektorātu cilvēkresursu jautājumos izglītībā (DFRHE) un Portugāles Izglītības ministriju. Semināra laikā popularizēta LVAVA darbība, dibināti lietišķi kontakti. Semināru apmeklēja 1 darbinieks, visus komandējuma izdevumus sedza Eiropas Padome.
- 2009. gada 15.–18. maijs, Prāga (Čehija). Dalība Starptautiskajā Grāmatu tirgū, kurā tika īstenota Latvijas pārstāvniecība starptautiskās literatūras centru programmas „Literature Across Frontiers” stendā. Dalība debatēs „Europe Re-United: Central and East European Literatures After 1989”. Dalība „Čehu-latviešu-lietuviešu sarunvārdnīcas” atvēršanā, kā arī tikšanās ar Prāgas Kārļa Universitātes vadību un pārrunas par latviešu valodas studiju programmas tālāku pastāvēšanu. Pasākumus apmeklēja 1 darbinieks, visi komandējuma izdevumi segti no apakšprogrammas 04.00. „Valsts valodas attīstība” komandējumiem paredzētajiem līdzekļiem.
- 2009. gada 21.–24. maijs, Prāga (Čehija). Dalība Gruntwig starptautiskajā seminārā „The Sixth Meeting of the European Learning partnership ELPNet” partnerības projektā „European Language Portfolio Net”. Nodrošināta informācija Eiropas partneriem par Eiropas Valodu portfeļa izstrādes un ieviešanas gaitu Latvijā. Sanākumi apmeklēja 2 darbinieki, visi komandējuma izdevumi segti no projekta Lifelong Learning Programme Gruntwig līdzekļiem.
- 2009. gada 7.–8. jūlijs, Zarasa (Lietuva). Dalība Vītauta Dižā (Kauņas) Universitātes, Lietuvas Republikas Izglītības ministrijas un Valsts valodas aģentūras atbalstītā projekta „Lietuviešu un latviešu valodas stundu cikls pierobežās skolās” seminārā. Pasākumus apmeklēja 2 darbinieki, visi komandējuma izdevumi segti no apakšprogrammas 04.00. „Valsts valodas attīstība” komandējumiem paredzētajiem līdzekļiem.
- 2009. gada 12.–13. novembris, Šauļi (Lietuva). Dalība starptautiskajā konferencē „Teksts: lingvistika un poētika 17”. Šauļu Universitātē nolasīts referāts „Neliterāri aizguvumi preses valodā: sociolingvistisks raksturojums”. Iepazīšanās ar Baltu centra darbību. Pasākumu apmeklēja 1 darbinieks, visi komandējuma izdevumi segti no apakšprogrammas 04.00. „Valsts valodas attīstība” komandējumiem paredzētajiem līdzekļiem.

- 2009. gada 24.–27. novembris, Helsinki (Somija). Vizīte LR Tieslietu ministrijas projekta „Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas pieredzes apguve ES valstīs” īstenošanas laikā. Pieredzes apguve darbā ar trešo valstu valstspiederīgajiem ES valstīs. Pasākumu apmeklēja 1 darbinieks, visi komandējuma izdevumi segti no projekta līdzekļiem.
- 2009. gada 25.–29. novembris, Budapešta (Ungārija). Dalība Rietumungārijas Universitātes rīkotajā pasākumā par godu Latvijas 91. gadadienai. Dalība bilingvālā izdevuma „Zenta Mauriņa – dzīve un esejas” atvēršanas svētkos, tikšanās ar studentiem, kas Rietumungārijas Universitātē apgūst latviešu valodu, folkloru un kultūras vēsturi. Apmeklēta Ētvoša Lorānda Universitāte Budapeštā. Pasākumu apmeklēja 1 darbinieks, visi komandējuma izdevumi segti no apakšprogrammas 04.00. „Valsts valodas attīstība” komandējumiem paredzētajiem līdzekļiem.

Nolasītie referāti:

- D. Liepa „Okazionālismi vārddarināšanas aspektā” LU Valodu un mākslas zinātņu fakultātē seminārā „Latviešu gramatika: norma un lietojums”, 10.12.2009. (semināru rīko Latviešu un vispārīgās valodniecības katedra sadarbībā ar LU Valodniecības doktorantūru);
- D. Liepa „Neliterāri aizguvumi preses valodā: sociolingvistisks raksturojums”, nolasīts Šauļu Universitātes Humanitārās fakultātes konferencē „Tekstas: lingvistika ir poetika 17” 12.11.2009.;
- D. Liepa „Vienkāršruna presē – mode vai visatļautība?”, Liepājas Universitātes 14. starptautiskajā zinātniskajā konferencē „Vārds un tā pētīšanas aspekti” 27.11.2009.
- G. Kļava, K. Motivāne „Migrācijas ietekme uz valodas vidi Latvijā” Liepājas Universitātes 14. starptautiskajā zinātniskajā konferencē „Vārds un tā pētīšanas aspekti” 27.11.2009.;
- G. Kļava „Citu valstu prakse diasporas atbalstam” LVA seminārā „Valodas lietojums diasporā: citu valstu prakse un Latvijas rīcībpolitikas izvērtējums” 29.10.2009.;
- K. Motivāne „Diasporas pārstāvju aptauju rezultāti: problēmas un vēlamie risinājumi” LVA seminārā „Valodas lietojums diasporā: citu valstu prakse un Latvijas rīcībpolitikas izvērtējums” 29.10.2009.;
- G. Kļava, Ē. Pičukāne „Latviešu valodas prasme un lietojums augstākajā izglītībā” VVA seminārā „Valsts valodas aģentūras jaunāko pētījumu un atbalstīto projektu rezultāti” 16.04.2009.

Publikācijas:

- Liepa, D. „Metaforu lietojums presē”. *Valoda: nozīme un forma. Plašsaziņas līdzekļu valoda*. Filoloģijas un mākslas zinātņu fakultātes Latviešu un vispārīgās valodniecības katedras rakstu krājums. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2009, 14.-24.lpp.
- Liepa, D. „Neliterāri aizguvumi preses valodā: sociolingvistisks raksturojums”. *Tekstas: lingvistika ir poetika 17*. Šauļu Universitātes Huminitārās fakultātes izdevums: *Šiaulių universiteto leidykla*. 2009, 58.-60.lpp.
- Motivāne, K. „Valoda – mūsu atbildība un pienākums”, *Latvijas Vēstnesis*. 26.09.2009.

Komunikācija ar sabiedrību

LVA saziņa ar sabiedrību. Sabiedrisko attiecību darbības pamatmērķis bija regulāri nodrošināt sabiedrībai informāciju par LVA darbību – vispirms jau ar mājaslapas www.valoda.lv starpniecību, kur ievietota informācija plašsaziņas līdzekļiem u.c. interesentiem, vērīgākajiem lasītājiem uzdoti iknedēļas jautājumi. Tika sūtīta informācija ziņu aģentūrām, notika aktīva sadarbība ar nacionālajiem un reģionālajiem plašsaziņas līdzekļiem – presi, radio, televīziju, interneta portāliem, kuros popularizēta un atspoguļota ar valodas politiku saistīto pasākumu norise, veikta valsts valodas politikas un valodas kultūras jautājumu analīze.

Par LVA pasākumiem, pētījumiem un darbību plašāka sabiedrība tika informēta arī dažādos interneta portālos, intervijās preses izdevumos, televīzijas raidījumos un intervijās radio, ko sniedza gan aģentūras direktors, gan citi LVA darbinieki.

LVA 2010. gadā plānotās aktivitātes

Latviešu valodas aģentūras darba plāns 2010. gadam. Skat. pielikumu:
http://www.valoda.lv/Agenturas_darbiba/Darbibas_parskati/658/mid_499
LVA gada pārskats (2009) pielikums